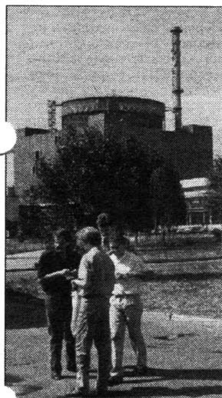
Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 113—114 (1613—1614) ♦ Четвер, 26 червня 1997 року ♦ Ціна договірна

Голодні атомники кредитують державу. Неодержаними зарплатами

Від імені трудового колективу об'єднаний профспілковий комітет ВО «Запорізька атомна електростанція» звернувся до Леоніда Кучми як «до останньої інстанції у вирішенні конфлікту» між трудовим колективом та адміністрацією.

У грудні 1996 року в конфлікт вступив колектив експлуатаційного підрозділу, важливість якого у виробництві електроенергії та гарантуванні безпеки атомної станції важко переоцінити: його персонал безпосередньо керує ядерними енергоблоками. Колектив вимагав виплати заробітної платні готівкою — не «бартерними» товарами, а також погашення заборгованості по зарплаті.

Сторонами конфлікту цілковито витримана передбачена законодавством процедура примирення, в результаті якої трудовим арбітражем на чолі з головою Комітету Верховної Ради України з ядерної політики та ядерної безпеки Михайлом Павловським було прийнято компромісне рішення. Воно передбачало з квітня 1997 року виплату 50 відсотків, а з січня 1998 року —стовідсотково заробітної плати готівкою. Було плановано погасити заборгованість по зарплаті за 1996 рік готівкою у першому кварталі нинішнього: 40 відсотків від загальної суми боргу — за рахунок внутрішніх резервів ЗАЕС, 60 — шляхом цільового фінансування Кабінетом міністрів України за відпущену електроенергію.

(Закінчення на 4-й стор.).

Олександр МОРОЗ: «На перший план виходить реформування інститутів публічної влади»

З виступу Голови Верховної Ради України на науково-практичній конференції «Теоретичні та практичні питання реалізації Конституції України: проблеми, досвід, перспективи»

(Читайте на 2—3-й стор.).

Історичні перепони подолано. Настав час дивитися в майбутнє

Учора відбулася зустріч Голови Верховної Ради України Олександра Мороза з Надзвичайним і Повноважним Послом Румунії в Україні Іоном Бістреану. О. Мороз відзначив важливість недавнього підписання україно-румунського договору про дружбу та добросусідство. «У цьому договорі висловлено волю двох держав, — сказав він. — Але щоб договір був не лише політичним документом, слід активізувати економічні відносини, зміцнити зв'язки між прикордонними регіонами». Іон Бістреану висловив думку, що базовий політичний договір відображає не лише волю, а й здатність наших країн перебороти певні історичні перепони й дивитися у майбутнє.

(Закінчення на 4-й стор.).

Людство має усвідомити: від Чорнобилю не сховатися

Президент України першим виступив на 19-й спеціальній сесії Генеральної Асамблеї ООН, яку було присвячено проблемам охорони навколишнього середовища, повідомляє ДІНАУ-Укрінформ.

Леонід Кучма, зокрема, нагадав, що майже десять років тому Україна стала одним із ініціаторів розробки концепції міжнародної екологічної безпеки.

(Закінчення на 3-й стор.).

І день стоїть, задивлений у літо

Літо завжди кликало і кличе нас наблизитися до природи, відчути на собі її добрий подих. Тобто провести тиждень-другий на березі моря або на тихому озері під шатами соснового лісу, зійти з рюкзаком за плечима на карпатський перевал... І ми раді відгукнутися на той поклик. Та не кожному, далеко не кожному вдається облаштувати свій літній відпочинок навіть за більш-менш пристойним стандартом. Бо все це потребує грошей. Причому дедалі більших.

І все ж таки... Як влучно зауважив поет, «... в криниці зорної води налито, Горить роса на лицях черешень. І день стоїть, задивлений у літо».

Не змарнуйте цей день. Скористайтеся ним!

Матеріал «Пахне літо чебрецем і м'ятою» читайте на 13-й стор.

Були б корми, а комбайни знайдуться

Уряд Криму схвалив рішення про організацію складання кормозбиральних комбайнів КДП-300 на базі заводу «Сімферопольсільмаш».

Як повідомляє «Інтерфакс-Україна», рішення прийнято на засіданні уряду Криму через критичну ситуацію щодо забезпечення кормозбиральною технікою в агропромисловому комплексі.

Виконуючий обов'язки міністра сільського господарства Криму Анатолій Авідзба повідомив, що «виробництво кормозбиральних комбайнів здійснюватиметься за участю ремонтно-механічного заводу «Украгропромреммаш» і виробничого об'єднання «Гомсільмаш» (Білорусь).

Передбачається, що поточного року буде випущено 100 кормозбиральних комбайнів, у тому числі до 1 серпня —30 штук.

Врожай-97

Косить Івась конюшину...

На Буковині дозріли багаторічні сіяні й природні трави.

Косовиця триває в усіх регіонах області. Люцерну, конюшину, різнотрав'я закладають в силосні ями у вигляді сінажу. Його вже припасли на Буковині понад п'ятдесят тисяч тонн. Приблизно стільки ж трав пішло на сіно.

Гірські господарства та фермери ведуть лише вибірковий сінокіс, оскільки трави тут дозрівають пізніше.

Було свято для людей!

Скажіть, коли востаннє ви бачили, як Олега Блохіна щільно опікають Олександр Бубнов та Вагіз Хідіятуллін? Либонь, років так із десяток тому. А от київським уболівальникам поталанило таке спостерігати позавчора.

(Закінчення на 13-й стор.).

***

Київське «Динамо» може похвалитися двома володарями «Золотого м'яча» — найкращому футболістові Європи.

На знімку: гордість України — Олег Блохін та Ігор Бєланов.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Олександр МОРОЗ:

«На перший план виходить реформування інститутів публічної влади»

28 червня 1996 року в Україні відбулася подія, яка відразу ж була визначена як етапна віха в розвитку української державності: Верховна Рада України прийняла нову Конституцію України.

Справжню історичну значимість цієї події буде оцінено правильно лише з відстані часу, з якої тільки й можливо осягнути усю винятковість для життя держави, для долі її народу подій такого масштабу. Тому нинішні намагання принизити значення нової Конституції України, девальвувати її зміст і сам факт появи на світ, знехтувати її, керуючись при цьому різними інтересами та політичними мотивами, — інакше як недалекоглядними або кон'юнктурними не назвеш.

Інша річ, напередодні першої річниці прийняття Конституції України поділовому, спокійно, неупереджено оцінити її практичний вплив на соціально-політичну ситуацію в Україні впродовж року, що минув, зорієнтуватись у проблемних та перспективних питаннях її застосування. І саме форма такого зібрання, яке ви проводите сьогодні, з моєї точки зору найбільше відповідає цьому.

Ваша науково-практична конференція присвячена теоретичним та практичним питанням реалізації Конституції України, аналізу відповідного досвіду та визначенню проблем і перспектив втілення Основного Закону України в життя. Враховуючи актуальність теми обговорення, хочу подякувати організаторам конференції: Академії правових наук України, Інституту держави й права НАН України та Інституту законодавства Верховної Ради України за запрошення взяти участь у її роботі.

Вітаючи учасників науково-практичної конференції від імені Верховної Ради України, хотів би висловити кілька міркувань щодо обговорення методологічних та організаційно-правових проблем реалізації Конституції України з позиції парламенту. Мені здається, що вони доповнили б широкий спектр розгляду теми конференції, враховуючи, що законодавча влада, депутатський корпус фактично, за програмою конференції, не представлені в наукових доповідях і повідомленнях, на відміну від структур виконавчої та судової влад. Можливо тому, що ці структури мають більше проблем з реалізацією Конституції ?..

Обговорення методологічних та організаційно-правових проблем реалізації Конституції на цій науково-практичній конференції дало б можливість певною мірою інтегрувати ті її аспекти, про які йтиметься як на пленарному, так і на інших засіданнях у рамках конференції, виробити системний погляд на проблему реалізації Конституції України взагалі. На жаль, брак саме такого погляду є досі істотною перешкодою на шляху впровадження нової Конституції.

Мабуть, усі ми погоджуємося в тому, що Конституція України за своїм змістом є не просто політико-правовим актом, який фіксує систему суспільних відносин, правопорядок, що склався на момент її прийняття. Навпаки, вона містить у собі значний потенціал розвитку як основних інститутів громадянського суспільства, так і демократичних державно-правових інститутів. Я б навіть сказав, що Конституція України 1996 року є своєрідним політико-юридичним дороговказом або компасом суспільних перетворень в Україні. Отже, впровадження усіх положень чинної Конституції, яка регулює увесь спектр життєдіяльності суспільства, вимагає, по суті, здійснення комплексу реформ: економічних, соціальних, політичних, гуманітарних, державно-правових.

У зв'язку з цим виникає потреба не лише правильно визначити напрями конкретних реформ, але — що набагато важливіше — зрозуміти послідовність їх здійснення, визначити пріоритети, поставити реформи на грунтовну теоретичну основу. Адже хто правильно мислить, той правильно діє. Переконаний: від цього, насамперед, залежить успіх будь-яких реформ; і навпаки — намагання хаотично реформувати економіку, політику, державу, суспільні інститути ніякого позитивного результату не дасть.

Неупереджений аналіз процесів перетворень в Україні протягом останніх років переконує в цьому. З моєї точки зору, ми досі чітко не визначили пріоритети у проведенні необхідних реформ. Що я маю на увазі? Давайте поставимо запитання так: хто є тим суб'єктом, який повинен безпосередньо здійснювати економічні, соціальні та інші реформи? Відповідь очевидна: держава, публічна влада. Проводячи реформи, вона повинна розвиватися й сама.

Напрями реформ, природно, визначають домінуючі в суспільстві політичні сили — у тій чи іншій політиці реформ; але проводять у життя свою політику ці сили саме через державу, через публічну владу. Ця азбучна політологічна істина вам добре відома. Що з неї випливає? Очевидно, наступне. Якщо ідея тієї чи іншої реформи залежить від якості, іншими словами, від сутності пануючих у суспільстві політичних сил (та їх боротьби з опозиційними політичними силами), то реалізація даної ідеї визначальною мірою залежить від якості держави, від її апарату та характеру організації публічної влади.

Зверніть увагу: скільки було за останні роки сказано про економічні реформи — і скільки зроблено, який результат ? Національна економіка, окрім кількох загальних постулатів, не сформована навіть у теоретичному уявленні. А от щодо реформування владних інститутів — тут інша картина: в основному робиться, а не говориться, навіть інколи всупереч Конституції і чинному законодавству. Чому так ? Та тому, що існує інтуїтивне відчуття наведеної вище політологічної істини, а саме: державна влада є вирішальним засобом здійснення будь-яких реформ.

І не випадково найзапекліша політична боротьба розгортається за завоювання або утримання державної влади, причому це характерне явище не лише для України чи країн СНД. Досить згадати найкритичніші моменти в історії України останніх років, щоб переконатись у цьому.

Але це не прояви реформи. Бюрократія (навіть у кращому розумінні цього слова), представляючи державну владу, сама, за своєю ініціативою реформувати себе не здатна. Вона закономірно може лише зміцнювати своє становище, фіксувати, посилювати такий стан. Повторюю, цей процес закономірний, який без політичних противаг, без законодавчо оформленої політики реформ і демократичного контролю за втіленням такої політики невідворотно вироджується в один із різновидів автаркії. Окрім того, йдеться про реформування усіх інститутів влади: її законодавчої, виконавчої, судової функцій. Воно повинно здійснюватись одночасно, взаємно доповнюючи, а в потрібних моментах — стримуючи одне одного.

У цьому відношенні Конституція йде попереду практики, наштовхуючись часто на нерозуміння і опір. Приклади цього вам відомі.

Якщо говорити про політику реформ, їх стратегію, то, на жаль, вона досі залишається невизначеною. Ми не лише не маємо загальнонаціональної відповіді на запитання: куди йдемо? Але й не зовсім, схоже, уявляємо, чи йдемо кудись взагалі? Причина цього — у невизначеності домінуючої політичної сили в Україні. А якщо бракує єдиного політичного суб'єкта реформ, то, зрозуміло, марно очікувати цілісної концепції або стратегії перетворень. За таких умов державна влада використовується не в руслі реалізації певної політики тих або інших реформ, а за законами бюрократичної системи, в якій визначальною є ієрархія влади та фінанси. При цьому обидві складові можуть не співпадати, і тоді йдуть процеси, що руйнують державний організм — корупція, казнокрадство, тінізація економіки тощо.

З цієї точки зору нова Конституція України має винятково важливе значення як засіб суспільного контролю за державним апаратом, який демократичні політичні сили суспільства, найперше політичні партії, можуть і повинні використовувати для спрямування діяльності держави у конституційне русло. Конституція ж дає правові гарантії свобод людини й громадянина та діяльності політичних партій і громадських організацій в Україні.

Отже, утворення політичного суб'єкта, який представляє більшість населення країни, становить об'єктивно необхідну передумову реалізації Конституції України — через вироблення єдиної стратегії реформ і формування дієздатної держави, спроможної здійснювати такі реформи, втілювати положення Конституції в життя.

Посилання при цьому на слабкість партій — лише форма прихованого опору. Розвиток суспільства у конституційному руслі потребує сильних, організованих на демократичних засадах партій. Ні заснування на зовнішніх чи внутрішніх фінансових ін'єкціях партій, ні оформлення у псевдопартії функціонуючих бюрократів не має нічого спільного з демократичними засадами, отже, з потребою появи суб'єкта реформ. Вони повинні з'явитись як результат зусиль насамперед громадського активу при сприянні влади. Саме так: консолідованими зусиллями (правовими, фінансовими, організаційними) влада повинна стимулювати розвиток політичного суб'єкта, який згодом видозмінить і своїх творців. У тому — діалектична особливість моменту, який переживають наша держава й суспільство. В тому — характерна ознака суті реалізації нової Конституції, її спрямованості в майбутнє.

З другого боку, негативний момент будь-якої, в тому числі нашої бюрократичної системи, що склалась, полягає в тому, що вона є незаінтересованою у суспільному контролі над нею. Звідси — протидія становленню згаданого єдиного політичного суб'єкта. Яскравий тому приклад — боротьба за новий виборчий закон у парламенті.

Але суспільство не може (і не буде!) без кінця спостерігати, потерпаючи від безладдя і безвладдя, чия візьме у цій боротьбі. У даному випадку ми маємо справу з ситуацією, коли, образно кажучи, спасіння утопаючих є справа самих утопаючих. Демократичні політичні сили суспільства змушені об'єднувати свої зусилля для того, щоб усунути блокування бюрократичною системою конституційних положень і дати простір розвиткові демократичних інститутів. А це передбачає відповідне реформування державних структур, підпорядкування діяльності державного апарату вимогам Конституції України.

Отже, на перший план виходить реформування інститутів публічної влади, здійснення державно-правової реформи. Саме цей напрям реформ повинен бути, на мій погляд, визначений нами як пріоритетний. Адже зрозуміло, що без упереджуючого реформування державних інститутів, без ефективного державного організму, здатного реалізувати політику необхідних соціально-економічних перетворень, годі й мріяти не лише про будь-які реформи, а навіть про зупинення системної кризи, яка продовжується в Україні уже не один рік.

Виходячи з цього, Верховна Рада України схвалила на початку сьомої сесії Загальний план законодавчих робіт на 1997 р., в якому передбачено розробку концепції державно-правової реформи в Україні. Згідно з планом Інститут законодавства Верховної Ради України підготував проект Загальної концепції державно-правової реформи, який найближчим часом буде подано для ознайомлення у парламентські комітети та іншим зацікавленим структурам.

Необхідність проведення державно-правової реформи зумовлена найперше потребою здійснення в Україні суттєвих економічних перетворень, формування ефективної національної економіки як основи підвищення добробуту народу; потребою істотного зміцнення режиму законності в діяльності всіх органів влади та поліпшення правопорядку в державі, значного підвищення рівня забезпечення конституційних прав громадян і гарантування їх державою, побудови на цій основі демократичної, соціальної, правової держави.

Необхідність державно-правової реформи зумовлена також потребою гармонізації національної правової системи з правовими системами країн СНД та країн, що входять до Ради Європи.

Проект Загальної концепції визначає мету, основні завдання і принципи, основні напрями та засади здійснення, а також законодавче, наукове, інформаційне, організаційне, фінансове, кадрове та матеріально-технічне забезпечення державно-правової реформи.

Зокрема, метою державно-правової реформи в Україні, згідно з проектом концепції, є створення дійової системи державного забезпечення та захисту конституційних прав і свобод людини, гідних умов її життя.

Враховуючи характер необхідності, мети та завдань державно-правової реформи, вона повинна здійснюватися комплексно, охоплюючи одночасно всі основні функції держави, а також систему місцевого самоврядування в Україні.

Відтак здійснення єдиної державно-правової реформи включає одночасне реформування державно-правових інститутів за наступними основними напрямами: парламентська реформа; адміністративна реформа (або реформа виконавчої влади); судово-правова реформа; реформа місцевого самоврядування (муніципальна реформа).

Конкретні мета, завдання, напрями здійснення та забезпечення парламентської, адміністративної, судово-правової і муніципальної реформ визначаються концепціями відповідних реформ, які розробляються на основі Загальної концепції та затверджуються парламентом.

Проект концепції передбачає, що ступінь реформування державно-правових інститутів у ході реформи обмежується конкретизацією та впровадженням вимог Конституції України до організації системи державної влади і місцевого самоврядування. Такий ха-

рактер перетворень зумовлює термін здійснення державно-правової реформи в межах п'яти—семи років. При цьому, враховуючи потребу необхідних змін до Конституції України, або якщо такі зміни будуть зумовлені ходом здійснення інших реформ (економічної тощо), дана реформа повинна розглядатися як перший етап довгострокової державно-правової реформи.

Послідовність здійснення державно-правової реформи визначається її комплексним характером, що вимагає узгодженої розробки і впровадження концепцій парламентської, адміністративної, судовоправової і муніципальної реформ.

Таке узгодження повинно забезпечуватися насамперед у законодавстві, яким визначається зміст кожного з напрямів державно-правової реформи. Виходячи з цього, у проведенні реформи пріоритетною має бути розробка концепції та здійснення парламентської реформи, в ході якої потрібно створити ефективну систему законодавчого забезпечення державно-правової реформи. Завданням парламентської реформи має бути побудова раціональної системи законодавчої діяльності, формування оптимальної структури єдиного органу законодавчої влади — Верховної Ради України — як професійного парламенту, істотне удосконалення законодавчого процесу та побудова на цій основі ефективної національної правової системи.

Слід сказати, що парламентська реформа в Україні здійснюється протягом останніх чотирьох—п'яти років досить радикально, хоча і не досить планомірно та послідовно. З прийняттям нової Конституції виникає потреба сформулювати єдину концепцію парламентської реформи та якнайшвидше прийняти пакет законодавчих актів так званого парламентського права. Я вже не раз говорив про цей пакет. Йдеться про закони стосовно статусу народного депутата, про Регламент, про комітети Верховної Ради, про закони і законодавчу діяльність, про нормативно-правові акти тощо. В тому ж напрямі передбачається реорганізація апарату парламенту, посилення його аналітичної, науково-експертної, методичної і т. д. функцій, зростання ролі як кодифікаційного та видавничого центру законодавства.

Принциповим у проекті Загальної концепції державно-правової реформи є її прикладний, конкретний характер. Зокрема, передбачено для організаційного забезпечення реформи сформувати відповідні координаційні та робочі органи. Загальна координація розробки та здійснення реформи покладається за проектом на Вищу координаційну раду з питань державно-правової реформи, яка повинна мати статус координаційно-дорадчого органу, що не підміняє собою інші державні органи, а приймає рішення рекомендаційного характеру з питань визначення концепцій, погодження проектів законодавчих актів та ходу окремих реформ і державно-правової реформи в цілому. Головою Вищої координаційної ради повинен бути Президент України (що, власне, з ним погоджено). До складу ради за посадою вводяться керівники парламенту, уряду, вищих органів правосуддя, інших правоохоронних структур, президент Національної академії наук України.

Безпосередньо готує аналітичні та законопроектні матеріали з питань державно-правової реформи для розгляду на засіданнях Вищої координаційної ради спеціально утворений при парламенті України міжвідомчий науково-методичний і координаційний підрозділ — Центр законодавчих ініціатив з питань державно-правової реформи. У підготовці зазначених аналітичних та законопроектних матеріалів повинні брати участь відповідні відомчі структури Міністерства юстиції, правоохоронних та інших державних органів, а також наукові установи й організації.

На основі рекомендацій Вищої координаційної ради відповідні державні органи затверджують програми та організаційні заходи щодо здійснення державно-правової реформи.

Не буду зупинятися на інших моментах концепції, скажу лише, що в ній наукове забезпечення державно-правової реформи розглядається як система, що має включати організацію фундаментальних і прикладних теоретичних досліджень з питань державно-правової реформи, раціональні механізми впровадження результатів досліджень у практичне реформування інститутів державної влади та місцевого самоврядування в Україні, науковий аналіз ходу здійснення та прогнозування наслідків державно-правової реформи.

Ефективне наукове забезпечення реформи передбачає залучення до її розробки та проведення широкого кола наукових установ і організацій, переорієнтацію наукових досліджень на вирішення теоретичних завдань, що постають у зв'язку з проведенням державно-правової реформи перед державою і суспільством, формування відповідного державного замовлення на необхідні наукові розробки та відповідне їх стимулювання, здійснення наукових експертиз директивних та нормативних рішень з питань реформи, організацію спеціалізованих науково-дослідних та експертних структур тощо.

Пріоритетними напрямами наукового забезпечення реформи мають бути формування теоретично обгрунтованих методологічних рекомендацій щодо реалізації Загальної концепції державно-правової реформи в Україні — як основи узгодженого здійснення парламентської, адміністративної, судово-правової і муніципальної реформ —та розробка концепцій названих реформ.

Комплексний характер державно-правової реформи означає необхідність застосування при її здійсненні адміністративних, економічних, соціально-психологічних та ідеологічних методів управління в їх органічній єдності. Гнучке поєднання нормативно-директивного управління з матеріальною заінтересованістю виконавців, формуванням у них відповідних соціально-психологічних та ідеологічних настанов на виконання завдань реформи, залучення до її здійснення широкого активу політичних та громадських організацій, використання потенціалу засобів масової інформації, неухильне дотримання основних принципів здійснення державно-правової реформи — лише за таких умов існує реальна можливість вирішення основних завдань реформи, досягнення її мети, визначених цією концепцією.

Процес реформування владних інститутів повинен узгоджуватися також із реформуванням економічної системи та основних інститутів громадянського суспільства, враховувати особливості інтегрування суверенної України у світове співтовариство.

Нарешті, здійснення державно-правової реформи вимагає узгодженості дій владних структур на всіх рівнях, єдності влади. Розв'язання цієї проблеми, усунення суперечностей насамперед на найвищому рівні державного управління є головним пріоритетом у здійсненні державно-правової реформи, без якої неможливе успішне проведення політичних, економічних, соціальних та інших необхідних реформ, неможлива побудова в Україні демократичної, соціальної і правової держави.

Одне слово, до здійснення реформ в Україні треба підходити з грунтовних теоретичних позицій, максимально використовуючи науковий, інтелектуальний потенціал. Ніякими псевдореформаторськими акціями складну тканину суспільних відносин не перекроїти.

З цієї точки зору науково-практична конференція, яка зібрала в цьому залі кращі наукові сили країни напередодні першої річниці Конституції України, щоб осмислити досвід, проблеми і перспективи реалізації її положень, — є і актуальною, і корисною.

Ще раз вітаючи учасників конференції від імені Верховної Ради України і від себе особисто, хочу побажати вам плідних дискусій, активної творчої роботи на ниві наукового забезпечення процесу державотворення, в інтересах нашого народу.

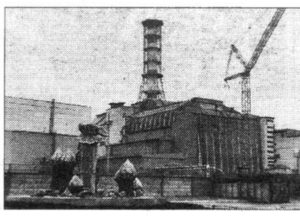
Людство має усвідомити: від Чорнобилю не сховатися

(Початок на 1-й стор.).

Президент також зазначив: «У спадщину від колишнього Радянського Союзу, коли природні ресурси вважалися безплатними і практично невичерпними, ми отримали енергозатратну, ресурсомістку економіку. Варто лише сказати, що ресурсомісткість продукції України перевищує світовий рівень у 2—3, а енергомісткість — у 6—9 разів. Техногенний тиск на території України у 6—7 разів перевищує рівень розвинених європейських держав.

Не менш тривожні й такі цифри: розораність сільськогосподарських угідь у нас сягає 80, а в деяких районах — 90 відсотків. Накопичено понад 25 млрд. тонн відходів, які займають 130 тис. га славнозвісних українських грунтів.

Україна підписала 17 міжнародних конвенцій у галузі охорони довкілля та 15 протоколів до них. Проте реалізація цих та інших заходів ускладнюється низкою чинників. Окрім труднощів, пов'язаних зі складним процесом ринкової трансформації економіки, серйозною перешкодою на шляху досягнення цілей сталого розвитку залишається чорнобильська проблема.

На заходи з метою мінімізації наслідків аварії на ЧАЕС Україна щорічно витрачає близько 1 млрд. дол. США. Але ми й сьогодні, через 11 років після катастрофи, постійно відчуваємо її загрозливе дихання. І не лише ми. Прагнучи позбавити людство від цієї загрози, ми ухвалили рішення про виведення Чорнобильської АЕС з експлуатації до 2000 року. Першим кроком на цьому шляху стало закриття у 1996 році її першого енергоблоку. Очікуємо, що й країни «великої сімки» виконають свої зобов'язання згідно з Меморандумом про взаєморозуміння. Хочу наголосити: Україна радикально реформувала державну систему забезпечення ядерної і радіаційної безпеки з урахуванням широкого міжнародного досвіду. Сьогодні у нас є всі підстави стверджувати, що в Україні закладено базові основи нової державної політики, яка базується на принципах сталого розвитку і притаманна країнам з ринковою економікою. Забруднювати довкілля та надмірно споживати природні ресурси для держави стає економічно невигідним. І це — головний результат проведеної роботи».

І на завершення Леонід Кучма відзначив важливість проведення спеціальної сесії Генеральної Асамблеї ООН, зауваживши: «Наша сесія засвідчує: людство на порозі третього тисячоліття сповнене розуміння біосферних масштабів своєї діяльності».

«Юпітер» сердиться...

Коментар

ПРЕС-СЛУЖБА Президента України і представник глави держави у Верховній Раді розповсюдили заяви, у яких висловлюють обурення з приводу того, що парламент, втретє розглядаючи зауваження і пропозиції Леоніда Кучми до Закону «Про місцеві державні адміністрації», 24 червня конституційною більшістю подолав вето Президента на цей закон. Сердяться з тої, скажімо, причини, що представника Президента у Верховній Раді, народного депутата України Романа Безсмертного не попередили про час розгляду цього питання, а він, мовляв, «згідно з направленим листом глави держави мав офіційно підтримувати пропозиції Президента України».

Однак, даруйте, панове, у Конституції України не сказано, що для подолання вето Президента потрібна присутність представника Президента. Про таку службову особу взагалі не йдеться. А тим більше, що це —народний депутат України, котрий має бути вільний у представленні інтересів своїх виборців, усіх співвітчизників. А не бути провідником думки Президента.

Основний Закон зобов'язує главу держави підписати та офіційно оприлюднити протягом десяти днів прийнятий під час повторного розгляду закон не менш як двома третинами від конституційного складу Верховної Ради.

Щодо звинувачень парламенту в тому, що він не розглядає зауваження Президента по суті, то також, даруйте. Підготовлені й ухвалені Верховною Радою два закони — «Про місцеве самоврядування» і «Про місцеві державні адміністрації» — як сполучні посудини. Саме в цих документах закріплено владні повноваження структур влади на місцях. І якщо перший з названих законів вже підписано Президентом й опубліковано, то до другого тепер нема сенсу вносити якісь радикальні зміни. Інакше може статися так, що одна з посудин втратить рівновагу. Більше того, депутати досить тривалий час розробляли ці два закони в пакеті, тому не можуть голосувати неусвідомлено.

Закидають автори заяв і таке: мовляв, що «тільки для розгляду даного питання було скасовано дію статті Регламенту щодо поіменного голосування». І знову-таки, панове, хочу звернути вашу увагу на те, що Регламент — це внутрішній документ парламенту, і якщо депутати зійшлися на тому, щоб змінити його дію заради прийняття рішення по суті, то, очевидно, вони мають на це право. Тим більше, що в Конституції не сказано про те, що долати вето Президента слід поіменним голосуванням.

Урешті, це може бути відгомін ухваленого Конституційним судом рішення про сумісників. Багато хто з депутатів, котрі суміщають свою парламентську діяльність з роботою в інших державних органах, мабуть, передбачає, що за «неправильне», не вірне Президентові, голосування вони можуть поплатитися, а тому й підтримали зміну дії Регламенту. Отож, що посієш, те й пожнеш, даруйте. Бо коли йдеться про принципи поділу влади на законодавчу, виконавчу і судову не в теоретичних міркуваннях, а на практиці, то виходить, що на двох стільцях одній людині таки незручно сидіти...

І останнє, шановні. Кілька слів про те, що, як наголошується в заявах, «народні депутати були дезінформовані головуючим щодо позиції Президента з обговорюваного питання», «дії головуючого на пленарному засіданні Верховної Ради мають на меті внести дестабілізацію в діяльність органів влади як у центрі, так і на місцях, і, практично, є намаганням за будь-яку ціну досягти власних вузькопартійних цілей» (із заяви прес-служби Президента України).

По-перше, депутати не наївні люди, котрих головуючий може ввести в оману чи дезінформувати, бо в депутатів на руках є всі необхідні для прийняття рішення документи, і в процесі роботи над проектом закону вони точно засвоїли, які функції за якими владними структурами на місцях закріплено. Тож якщо депутати подолали вето, то зробили це свідомо.

А по-друге, трагедія в тому, що діє система стримувань і противаг, справді немає. Трагедія в тому, що є вказівки, котрими перекреслюється обов'язок виконувати Закон «Про місцеве самоврядування» з боку службової особи з адміністрації Президента, яка не закріплена, до речі, в Конституції, проте, даруйте, все ж чиновної. Це трагедія — виконувати листи-розпорядження, а не закони й Конституцію. Можливо, глава адміністрації Президента Євген Кушнарьов не знає інших методів «досягнення власних партійних цілей», аніж той, що був недавно застосований? Але, справді, це — дуже висока ціна за «дестабілізацію в діяльність органів влади як в центрі, так і на місцях». А якщо якийсь погляд на проблему Голови парламенту підтримала конституційна більшість законодавців, мабуть, це і є демократія. Пам'ятаєте, кращого досі ніхто не придумав.

Вікторія СВІТЛАНОВА.

У номер

Історичні перепони подолано. Настав час дивитися в майбутнє

(Початок на 1-й стор.).

Обговорювалися перспективи ратифікації базового політичного договору, а також проблеми щодо ратифікації деяких важливих українсько-румунських документів, які підписано раніше. Зокрема, пан посол поінформував про хід процесу ратифікації «великого» договору в парламенті Румунії, повідомивши, що цього тижня його має розглядати верхня палата — сенат.

Сторони обговорили можливості міжпарламентського співробітництва і зійшлися на думці, що досі воно розвивалося повільно. Вирішено активізувати контакти відповідних міжпарламентських груп. Іон Бістреану поінформував Олександра Мороза про склад нової такої групи «Україна—Румунія» (нинішній парламент Румунії обрано наприкінці минулого року) і передав Голові Верховної Ради список цієї групи.

Гнів природи влетить у копійчину

Стихія, що днями прокотилася територією Волині, завдала значних матеріальних збитків 13 районам області й трьом містам. Загинуло щонайменше 9 чоловік (за деякими даними — 11), травмовано — 50, декілька громадян пропали безвісти.

Стихія зруйнувала лінії зв'язку з 343 населеними пунктами, без електроенергії залишилося 603 села. Виведено з ладу 265 ліній електропередач, більше сотні трансформаторних підстанцій.

Тривожна ситуація склалася у Нововолинську. Через пошкодження лінії електропередач у п'яти шахтах залишилось 135 гірників. На щастя, всіх заручників негоди вдалося врятувати. Створено штаб з ліквідації наслідків стихії. Мобілізовано будівельників, зв'язківців, комунальні служби.

Президент України Л. Кучма надіслав на Волинь телеграму, де висловив глибокий сум з приводу стихійного лиха, і повідомив, що дав доручення уряду України надати матеріальну допомогу громадянам та народногосподарському комплексу.

А тим часом стихія не оминула й Херсонську область. Тут теж «похазяйнував» ураган, завдавши народному господарству збитків на суму понад два мільйона гривень.

Голодні атомники кредитують державу. Неодержаними зарплатами

(Початок на 1-й стор.).

Адміністрація станції рішення арбітражу з ліквідації заборгованості дотрималася, а ось, підкреслюється у зверненні, «стороною власника рішення арбітражу до кінця не виконано. Заборгованість по заробітній платі погашена лише по серпень 1996 року і щомісяця зростає, сягнувши у червні 11,8 мільйона гривень».

Важливо, що профспілкова конференція ВО «Запорізька АЕС» підтримала вимоги експлуатаційного підрозділу й доручила профспілковому комітетові об'єднання взяти під контроль виконання рішення трудового арбітражу.

«У кінці травня нинішнього року, — підкреслюється у зверненні запорізьких атомників до Президента України, — у деяких сім'ях не було грошей навіть для купівлі хліба. Різко зросла соціальна напруженість у колективі».

Водночас, ідеться у зверненні, персонал атомної станції з надією сприйняв постанову Кабінету міністрів України № 487 від 31 травня 1997 року «Про вдосконалення системи розрахунків за спожиту електричну та теплову енергію». Енергетика не в змозі безкінечно кредитувати всі галузі економіки країни на шкоду майбутній експлуатації енергоблоків. А збір грошей за електроенергію, що відпускається споживачам нині, становить 10—11 відсотків її вартості. Сурогатні схеми розрахунків, перекачування зароблених енергетиками прибутку до кишень комерсантів-посередників не дають можливості поповнити бюджети всіх рівнів.

Ось чому запорізькі атомники, які експлуатують найбільшу в Європі АЕС, просять Президента звернути увагу на ситуацію в базовій галузі економіки держави — енергетиці, захистити законні права та інтереси атомників.

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

Парламентська хроніка

Дебет з кредитом зводили

Вечірнє засідання 24 червня

Обговорення статей бюджету-97 набирає обертів. Як і за рахунок чого наповнювати бюджет? Чи реальні розрахунки, подані урядом? Це з'ясовувалси в ході пленарного засідання.

Не обійшлося без деяких «відкриттів». Так, на запитання депутата Володимира Говоруна, які суми «прокручує» комерційний банк «Аваль», з тих, що надходять на рахунок державної митної служби, доповідач Микола Азаров дав відповідь. За станом на 20 червня ця сума становила 1 млрд. 20 млн. гривень. І додав: у нас геть усі кошти державного бюджету (місцевих також) «прокручуються» через систему комерційних банків. При цьому Ощадбанку та «Ексімбанку» перепадає якийсь мізер. Он звідки, з'ясується, могутність і всевладність комерційних банків!

Депутати позитивно поставилися до того, щоб з такого джерела, як державне мито, до бюджету «влилося» 114 млн. 593 тис. гривень.

Зате щодо іншого джерела — з податку на землю — був опір. Бо стаття з доходів не кореспондується зі статтею з видатків. А кошти від цього податку передбачено спрямовувати насамперед на відновлення родючості землі, наполягав депутат Петро Душейко. Тоді її треба автоматично включати повідсотково до центрального та місцевих бюджетів. І не слід плутати поняття АПК і плату за землю. У них різна природа. Оскільки згоди з цього питання дійти не вдалося, вирішено перенести його на третє читання.

Були заперечення і стосовно зборів за спеціальне використання природних ресурсів у сумі 295 млн. грн. І щодо розмірів, і за суттю. Бо шкода, якої завдають державі від вирубування лісів, не компенсується отими зборами. Як і зборами за забруднення природного середовища, якихось 16 млн. (а втрат — на мільярди). Зрештою, за названу суму проголосували.

Серйозна дискусія постала щодо надходжень до Чорнобильського Фонду та Фонду соціального захисту населення. І не так стосовно передбачуваної суми — 2 млрд. 513 млн. гривень, як щодо надійності джерела надходження. Передбачувана сума на 800 млн. гривень перевищує ту, що було витрачено на аналогічні цілі торік.

Далі було проголосовано за надходження коштів до Комітету з державних ресурсів (2 млрд. гривень); від реалізації дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння (2 млрд. 200 млн); до Фонду соціального захисту інвалідів (35 млн. гривень) та ряду інших джерел.

Іван ДМИТРЕНКО.

УРЯД ГАРАНТУЄ ОПЛАТУ ЛІТНІХ ВІДПУСТОК УЧИТЕЛІВ

Ранкове та денне засідання 25 червня

У Верховній Раді України створено ще одне депутатське об'єднання — «Правозахист», його мета — відстоювати конституційні і громадянські права наших людей. Про це повідомив перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Ткаченко, який головував на початку ранкового засідання.

Верховна Рада продовжила постатейне обговорення проекту державного бюджету України на 1997 рік. Було досить легко подолано бар'єр, який напередодні зупинив подальший хід розгляду законопроекту, — статтю 5, де йшлося про видатки за рахунок бюджетних надходжень за користування землею.

Народні депутати Йосип Вінський, Анатолій Даниленко переконали колег у тому, що всі прибутки і видатки, пов'язані з орендою землі, треба віддати під юрисдикцію місцевої влади. А тому слід внести корективи до законопроекту про держбюджет. Народні депутати підтримали цю пропозицію.

Не обійшлося без серйозної дискусії навколо статті бюджету, де йшлося про фінансування закладів освіти, охорони здоров'я, культури, фізичної культури тощо. Депутати поставили питання руба: перш ніж проголосувати цю статтю, треба, щоб держава сповна оплатила відпустки вчителям. Виконувач обов'язків Прем'єр-міністра України Василь Дурдинець та міністр фінансів України Ігор Мітюков гарантували ці виплати, й роботу продовжили. Зокрема, законодавці підтримали пропозицію про посилення фінансування закладів охорони здоров'я певною мірою за рахунок місцевих бюджетів.

Постатейний розгляд проекту бюджету триває.

Після перерви Голова Верховної Ради Олександр Мороз поінформував сесію про підсумки наради з керівниками комітетів, депутатських груп і фракцій. Зокрема, вдалося дійти згоди щодо подальшої процедури прийняття бюджету. Окрім того, як підкреслив Олександр Мороз, зійшлися також на думці, що держава повинна заробляти гроші. Отже пропонується збільшити держзамовлення на закупівлю хліба, а з цією метою виділити відповідні кошти. Це дасть змогу торгувати зерном не тільки комерційним посередницьким структурам, а й державі.

Народні депутати продовжили постатейне обговорення й голосування проекту державного кошторису на поточний рік. Найбільш гостра суперечка виникла перед обідньою перервою. Депутати ніяк не погоджувалися надати 6 мільйонів гривень на проведення земельної реформи, як це передбачалося відповідною статтею кошторису. Врешті, гроші на інвентаризацію земельних ділянок та проведення землевпорядних робіт було надано.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.
Володимир КОРОЛЮК.

А судді хто? Скоро дізнаємося

Прес-конференція голови Комітету з питань правової політики і судово-правової реформи Володимира Стретовича була присвячена формуванню суддівського корпусу в Україні, що являє собою значний етап становлення державної влади. Нині комітет здійснює великий обсяг роботи з розгляду кандидатур на обрання суддями (безстроково) судів усіх рангів. Усього належить обрати близько 500 суддів. На сьогодні вже обрано 207 осіб. 24 червня розглянуто матеріали ще на 80 чоловік. Таку ж кількість комітет передбачає розглянути 25 червня.

Як зазначив Володимир Стретович, робота ведеться у дуже напруженому режимі, оскільки термін обрання суддів, визначений Конституцією, спливає. Це сталося через те, що Міністерство юстиції, на яке чинним законодавством покладено обов'язок оформляти документи на претендентів, з великим запізненням почало подавати до Верховної Ради належні матеріали. До того ж, мають місце випадки, коли кваліфікаційні комісії на посади суддів рекомендують осіб з низьким фаховим рівнем або таких, що не проявили належної принциповості у вирішенні судових справ. Іноді рекомендують тих, що не володіють державною мовою і не роблять нічого, щоб нею оволодіти.

В. Стретович також наголосив, що серйозною загрозою у формуванні суддівського корпусу є «замахи» виконавчої влади на статус суддів. Отже, проблеми в цьому питанні є і неабиякі.

Іван ДМИТРЕНКО.

Столиця таки оновлюється

Як працює столиця, коли держава не має затвердженого бюджету? Як готуються до зими школи і дитячі заклади? Чи є чим виплатити вчителям за липень—серпень, коли учні — на канікулах? Як, зрештою, вирішуватиметься питання влади в Києві? На ці та багато інших запитань головних редакторів столичних газет та інших мас-медіа — членів гільдії головних редакторів відповіли глава держадміністрації столиці Олександр Омельченко, його заступники та керівники районних держадміністрацій.

Виявилося, що бюджет міста, хоча юридично й не існує, але, якщо орієнтуватися на міжнародний, то виконується навіть краще. Боргів по зарплаті немає. А з кінця травня почалося оздоровлення дітей на рівні минулого року.

Більше того, столиця готується наступного року стати місцем проведення сесії Європейського банку реконструкції та розвитку, для цього переобладнують і будують готелі, передбачено й готелі-теплоходи біля причалів.

Одним словом, міськдержадміністрація столиці працює енергійно.

Те, що Київська міська рада так і не може зібратися на свою сесію для вирішення бодай якогось одного питання, схоже, не дуже засмучує міськдержадміністрація і глав райдержадміністрацій. Вони, зокрема, у цій ситуації спираються на районні ради, які діють і мають відповідні повноваження.

І тим не менше залишається шкодувати, що в Києві голова Київради і міськдержадміністрації — різні особи. Це таки ускладнює ситуацію, яку розв'яжуть, схоже, тільки закон про столицю і нові вибори.

Печальний рекорд бюджету-97

Аналіз

ДАВНО помічено, що в «іномарках» їздять здебільшого по кілька осіб — найчастіше це чоловік, дружина, дитина та хіба ще собака. Натомість у «запорожці» може вміститися мало не вся рідня, та ще кілька клунків картоплі, яйця, масло, молоко... Так само із прийняттям бюджету — в благополучних країнах його ухвалюють за декілька місяців до початку наступного року, а у нас — це майже те саме, що їхати «запорожцем». Притому, зважаючи на те, що дорогою трапляються поломки (наприклад, перегрівається двигун), то поміж першим і другим читаннями може минути більш як півроку. Але й на вітчизняному автомобілі можна в'їхати в рекорд — що й сталося 18 червня. Для непосвячених нагадаємо, що до цього часу найпізнішим терміном ухвалення бюджету було 18 червня 1992 року. І ось — невтішний рекорд побито.

Тим часом підприємства, банки, податкова інспекція, незважаючи на відсутність бюджету, працюють. Так само працюють групи аналітиків, які намагаються спрогнозувати розвиток подій в економічному просторі держави. Одне із таких досліджень належить міжнародній групі економічних радників Фонду Сороса, яка тісно співпрацює з Національним банком, міністерствами економіки та фінансів України.

1. Прогноз за доходами

Новий проект закону про бюджет, поданий до Верховної Ради 25 квітня 1997 року, базується на припущенні, що номінальний ВВП складатиме 100,4 млрд. гривень, а інфляція буде на рівні 22 %. За цим проектом, доходи бюджету становитимуть 37,44 млрд. гривень, що складає 37,4 % ВВП. Очікується, що дефіцит бюджету сягне 5,7 ВВП.

За першим сценарієм щодо номінального ВВП та інфляції, бюджетні доходи складуть 31,2 млрд. гривень в 1997 році, або 34,6 %. Другий сценарій представляє прогноз бюджетних доходів на рівні 31,4 млрд. гривень (33,8 %). Очевидно, що за бюджетним планом рівень доходів є набагато вищим, ніж за цими обома прогнозами. Беручи до уваги податкову реформу й досвід інших країн з перехідною економікою, навряд чи уряд продовжить утримувати доходи бюджету на досить високому рівні 1996 року, коли вони склали 37,4 % ВВП. Як результат у 1997 році очікується нестача доходів, порівняно з проектом бюджету на 6,3 млрд. гривень за першим сценарієм, або 6,1 млрд. гривень— за другим. Загальний дефіцит бюджету за обома сценаріями перевищує 11 млрд. гривень.

Вищенаведений аналіз включає пенсійний фонд, у той час коли новий проект виключає його з бюджету і передбачає самостійне балансування. Тому доходи і видатки пенсійного фонду плануються однаковими, на рівні 9 млрд. гривень у 1997 році. Доходи пенсійного фонду й фонду Чорнобиля видаються переоціненими. У липні відрахування у фонд Чорнобиля скоротяться від 12 % до 6 %, згідно з новим законом про бюджет. Тому ці доходи становитимуть 1,3 млрд. гривень, що приблизно на 0,8 млрд. менше, ніж за проектом бюджету.

Очікується, що новий закон про ПДВ почне впливати на економічний стан в Україні з 1 липня 1997 року. В результаті скасування майже всіх податкових пільг і запровадження єдиної ставки ПДВ на рівні 22 % (крім експорту) прогнозуватиметься зростання сплат ПДВ з 7,8 % ВВП у 1996 році до 8,7 % у 1997 році. Також очікується, що доходи під ПДВ помірно зростуть. Проте все ще не ясно, якою буде реакція економіки й уряду на новий закон. Все ще існують чутки про нормування нових пільг між підприємствами та галузями.

Нещодавно прийнятий закон про податок на прибуток підприємств регулює бухгалтерську систему розрахунку прибутку як різниці між доходом і видатками, беручи до уваги також знецінення й поновлення природних ресурсів. Це вплине на оподатковуваний прибуток через скорочення Фонду Чорнобиля і Фонду зайнятості, а також через скасування внесків до інших державних фондів. Доходи від податку на прибуток за прогнозом становитимуть 3,6 млрд. гривень і 3,4 млрд. гривень, відповідно у першому і другому сценаріях. Ці цифри включають доходи від податку на майно підприємств і також беруть до уваги те, що дію постанови Кабінету міністрів щодо амортизації було зупинено 28 грудня.

Нове законодавство щодо податку на прибуток з громадян повинно бути введено в дію з 1 липня 1997 року. Воно припускає скорочення максимального проценту податку з 40 % до 30 %, а також подвійне зростання неоподатковуваного мінімуму. В результаті доходи від податку на прибуток з громадян за розрахунками будуть трохи більшими ніж 3 млрд. гривень. Проте це все ще не збігається з проектом бюджету. Різниця складає 0,27 млрд. гривень, що відображає відмінності у фондах зарплат.

2. Прогноз за видатками

У новому проекті закону про бюджет на 1997 рік бюджетні видатки передбачаються на рівні 43,2 млрд. гривень (43 % ВВП). Проте за прогнозом бюджетні видатки становитимуть 43,3 млрд. гривень або 47 % ВВП. Загальний високий рівень видатків свідчить про можливість зростання бюджетних боргів на 5,5 млрд. гривень. Це означає, що уряд все ще продовжує маніпулювати фінансами і накопичує борги. Тому видається за доцільніше почати скорочення бюджетних видатків, ніж маніпулювати фінансами. Останнє вимагає прийняття реалістичного бюджету.

3. Дефіцит бюджету

Згідно з проектом бюджету від 21 листопада минулого року, фінансування дефіциту бюджету мало становити більш 5,8 млрд. гривень. Одночасно фінансування з допомогою НБУ й цінних паперів повинно було скласти по 1,7 млрд. гривень від кожного з цих джерел. Новий проект бюджету передбачає фінансування дефіциту бюджету з внутрішніх джерел на суму 3,33 млрд. гривень. Іноземне фінансування надасть бюджету 2,4 млрд. гривень. Воно на заплановану суму все ще не було надане через те, що уряд і парламент не змогли виконати умови для додаткового фінансування. З початку 1997 року основним джерелом фінансування дефіциту бюджету є реалізація цінних паперів. Пряме фінансування НБУ дефіциту бюджету було припинене наприкінці 1996 року. Відтоді дефіцит бюджету не отримував інтенсивного прямого фінансування від НБУ. Проте цілком можливо, що різниця між сумою коштів для фінансування запланованого в проекті бюджету дефіциту і вже отриманими коштами буде покрита прямим кредитом. Іншою можливістю є придбання цінних паперів центральним банком на первинному ринку, що і робилось протягом перших чотирьох місяців 1997 року.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

P. S. Коли цей матеріал було підготовлено до друку, Верховна Рада затвердила доходну частину бюджету в розмірі 22 мільярди 390 мільйонів гривень, а видаткову на рівні 28 мільярдів 123 мільйонів. Та це тільки ще раз засвідчило печальну долю бюджету-97. Нагадаємо, що у першому його варіанті доходна частина планувалася в розмірі 44 мільярди 808 мільйонів гривень, а видатки — 48 мільярдів 898 мільйонів. За останнім варіантом, який ми аналізували, доходи мали становити 37,44 мільярда, а видатки — 43,2 мільярда гривень. Затверджено врешті-решт зовсім інші цифри. То наскільки серйозним є бюджет, коли плановані доходи на рік, що вже перетинає екватор, зменшуються із 44 до 22 мільярдів гривень, тобто рівно наполовину? Втім, це ще один печальний рекорд бюджету-97. Але він вселяє оптимізм, бо говорить про те, що нарешті почали переважати реалістичні підходи до його формування.

Структура доходів бюджету на 1997 рік

Акциз 3%
Податок на прибуток 12%
ПДВ 27%
Чорнобильський фонд 4%
Пенсійний фонд 24%
Прибутковий податок з громадян 10%
Інші видатки 20%

Структура видатків, врахованих у проекті бюджету на 1997 рік

Пенсійний фонд 21%
Соціальний захист 12%
Соціально-культурні заходи 21%
Народне господарство 11%
Національна оборона 6%
Чорнобильський фонд 5%
Інші видатки 20%

«Кермо на правий борт, але курс тримати ліворуч»
Л. Керрол.
Полювання на Снарка.

Фіскальна пастка,
або Дещо про траєкторію економіки «зі зміщеним центром ваги»

ВЕРХОВНА Рада 19 червня розпочала розгляд проекту бюджету на 1997 рік у режимі другого читання. Напередодні «досвідчені оптимісти» стверджували, що бюджет може бути прийнято до кінця червня, а «інформовані песимісти» не вбачали такої можливості найближчим часом. Обговорення проекту бюджету показало, що за зовнішніми обставинами «оптимістичний» прогноз бере гору, і датою прийняття бюджету-97 може стати навіть «31 червня». Взагалі економіці властиві випадкові числа й процеси. Тому на термін і процедуру прийняття бюджету має сенс дивитися, як на специфічні індикатори стану економіки. Нині вони можуть відкрити спостерігачеві більше, ніж, скажімо, індекс інфляції або ж курс гривні.

Коментар

18 червня виповнилося п'ять років з того моменту, як на вечірньому засіданні Верховної Ради було прийнято перший державний бюджет України. Бюджет-92 було затверджено за принципом: «краще такий, ніж нічого». Цей «бюджетний принцип» втілювався в процедурах прийняття всіх інших бюджетів. Він поширюється і на бюджетний процес-97, хоча й в дещо оновленому варіанті (див.»ГУ» від 17 жовтня 1996 р.).

Три—п'ять років тому Верховна Рада фактично нічого не могла протиставити позиції уряду в бюджетному процесі. До того ж у суспільстві зберігалася ілюзія, що економікою можна керувати за допомогою указів та декретів. Сьогодні має місце певна рівновага між природним прагненням уряду діяти на власний розсуд і законним бажанням парламенту контролювати дії уряду. Проте ця рівновага ще не є результатом розуміння того, що не можна взагалі ігнорувати закони, за якими розвивається економіка.

Державний бюджет — це не просто кошторис. Це, перш за все, прогноз економічного життя країни на рік. З другого боку, бюджет — закон, який розробляє й виконує уряд. Економічний прогноз вкрай складна річ навіть за умов нормальної економіки. А виконання бюджетного закону зачіпає інтереси всього суспільства. Тому приймається бюджет парламентом дуже важко у будь-якій країні. Кризова економіка, як бачимо, ускладнює цей процес. Крім того, український бюджетний процес зазнає значного впливу з боку міжнародних фінансових і політичних інституцій.

Зволікання з прийняттям бюджету-97 віддзеркалює катастрофічний стан української економіки, що є наслідком відсутності реформ і стихійного пристосування розподільчої економіки до ринкових умов. Інакше кажучи, уряд і Верховна Рада в черговий раз опинилися, так би мовити, у «фіскальній пастці», яку створила розподільча економіка. Дискусії на тему: хто більше винний в цьому, або хто до чого зробив більше кроків назустріч, щоб цього не сталося — навряд чи можна віднести до оцінок ситуації, що склалася в економіці.

Останнім часом найпоширенішою стала думка, що бюджет-97 треба приймати, розуміючи, що це — формальність. Саме так «формально» приймалися і виконувалися всі державні бюджети минулої п'ятирічки. Але державні доходи й видатки абсолютно реальні, а самі бюджетні закони є чи не єдиними документами, які дають уявлення про стан і динаміку української економіки, а відтак, варті уваги й аналізу.

Минуле і сьогодення визначають ймовірний розвиток подій в економіці. Тому нагадаємо етапи бюджетного процесу і те, що відбувалося в економіці.

В 1992 році українська економіка знаходилася в так званій рублевій зоні, а «купонокарбованець» зазнавав швидкої девальвації. Прийняття бюджету-92 майже співпало із укладенням в Дагомисі (23 червня) україно-російської угоди про введення в Україні національної валюти. Фактично купон став українською грошовою одиницею 1 липня.

Бюджет-93 було затверджено 9 квітня 1993 року. Це був початок того короткого проміжку часу (квітень —травень), коли офіційний, біржовий і готівковий курси карбованця збіглися і утримувалися на рівні 3000 крб./дол., щоб невдовзі розійтися із встановленням 12 серпня «фіксованого курсу». Цифри бюджету-93, а також пропорції між ними втратили своє значення практично на момент їх затвердження. Найпомітнішою подією року стала гіперінфляція-93.

Бюджет-94 був прийнятий 1 лютого 1994 року як бездефіцитний. А на кінець 1994 року набув дефіциту в розмірі 25 % загальних видатків. Наприкінці 1995 року (2 грудня) до бюджету-94 було внесено зміни, і економічний прогноз було перетворено на «констатацію». Характерними рисами 1994 року стали часткова ліквідація валютного ринку і валютна політика «двох курсів».

6 квітня 1995 року було затверджено бюджет-95, а наступного дня Рада директорів МВФ прийняла рішення про надання Україні «стабілізаційного кредиту» в сумі 1,5 млрд. доларів. Частка запланованих видатків на обслуговування зовнішнього боргу в загальних видатках бюджету зросла із 1,5 % у 1994 році до 16,6 % в 1995 році. Отже, у 1995 році економіка України перейшла в «режим обслуговування зовнішнього боргу».

Бюджет-96 було прийнято 22 березня минулого року. До особливостей бюджету-96, у порівнянні з попередніми законами, можна віднести наявність таємних статей 13 і 14. У проекті бюджету-97 таємні статті також присутні, хоча, згідно зі статтями 95 і 97 Конституції України, звіти про доходи, видатки і виконання державного бюджету мають бути оприлюднені. Отже виникає запитання: чи може бути таємним те, що має бути оприлюднено?

Офіційно минулий рік вважають роком фінансової стабілізації, запровадження гривні та розвитку ринку державних облігацій. Проте до цього слід додати й те, що 1996 рік став роком вибухового зростання прихованого дефіциту бюджету за рахунок затримки виплат заробітної плати, пенсій, стипендій тощо. Фактично це відомий інфляційний ефект. Таке трапляється, коли відношення дефіциту бюджету до реального національного продукту перевищує деяку порогову величину. Тобто «фінансову стабілізацію» можна назвати «прихованою гіперінфляцією» (див. «ГУ» від 9 жовтня 1996 р.).

Звичайна гіперінфляція для свого існування потребує нарощування темпу зростання грошової маси. Для підтримки режиму фінансової стабілізації необхідно збільшувати темп зростання державного боргу (за нинішніми умовами). Сьогодні для цього потрібні нові джерела, бо облігації внутрішньої державної позики і затримки соціальних виплат себе майже вичерпали. Саме це завело уряд і Верховну Раду до «фіскальної пастки». Вихід із цієї пастки — далеко за межами «бюджетного формалізму».

Якщо не розглядати шляхи реального реформування економіки, то уряд може ще випробувати режим депресії, себто, дефляції та масового офіційного безробіття. Сьогодні також йдеться про відлучення боржників від енергетичних джерел. Це дуже дотепний метод — спочатку створити боржників, а потім застосовувати до них відповідні санкції.

Формальний хід бюджетного процесу, що розпочався у 1992 році, супроводжується цілком неформальними процесами в економіці — є щорічне зменшення національного продукту й ріст тіньового сектора економіки. Можна сказати, що йде форсований процес створення економіки «зі зміщеним центром ваги». На цьому тлі «прогноз» росту ВВП у 1997 році на 0,3 % виглядає, в кращому разі, як нонсенс.

Втім уже стартував бюджетний процес-98. Життя, як кажуть, продовжується. Проте стан економіки не дозволяє сподіватися на те, що «бюджетного формалізму» вдасться уникнути під час прийняття бюджету-98.

Сергій РОЖКОВ.

КОРОЗІЯ

некомпетентності, зловживань та байдужості, що з'їдає суднобудівну галузь

8. «Океан» надії

На «Океані» не приховують, що своє майбутнє пов'язують із приватизацією. І наводять приклад Щецинської верфі (Польща), зазначаючи, що у 1993 році тут страйкували суднобудівники Гданська і Гдині, а в Щецині працювали.

До того ж, у Щецині відбулися збори трудового колективу, де адміністрація запрошувала відстрочити на два роки восьмимісячну заборгованість у зарплаті та вкласти власні заощадження кожного в акції заводу. В цей час усім трьом польським підприємствам було виділено пільговий довгостроковий кредит, що також пішов на розвиток підприємства. І найменша верф стала одним із наймогутніших підприємств Польщі, поступово наздоганяючи європейські та світові суднобудівні заводи. Сьогодні там за рік спускають на воду 27 суден, а робітники працюють у три зміни. Але тут нас зацікавив не так факт успішного розвитку верфі, як те, що з 6 тисяч її працівників 4 тисячі приїхали з України та Росії, в тому числі й із заводу «Океан». Та ще багато з них працюють майстрами, а це за повноваженнями майже те саме, що й директор. Разом з тим у Щецині, за словами спеціалістів, технології давні, тоді як «Океан» за рівнем основних фондів стоїть на півпорядку вище. Отже, створи умови для розвитку — і завтра миколаївські суднобудівники потягнуться зі Щецина додому. Але поки що на заводі йдеться про скорочення, як мінімум, 1200 працівників. Чиє суднобудування вони підніматимуть завтра?

Щоб відновити виробництво «Океану», за словами Миколи Романчука, потрібно не менше 40 мільйонів доларів США. Й адміністрація небезпідставно сподівається, що ці кошти вдасться залучити в процесі приватизації — вже сьогодні довкола верфі ходять та приглядаються і внутрішні, й зовнішні інвестори. Але ситуація, що склалася на суднобудівних підприємствах (там страйкують, тут скорочений робочий тиждень), поки що не дозволяє продати акції за вигідною ціною. Зрозуміло, що ймовірні інвестори вичікують, коли ситуація на заводі стане ще складнішою, щоб вкласти якомога менше коштів, а взяти більше акцій. Наприклад, один з «інвесторів» пропонує купити 26 відсотків акцій за 2 мільйони доларів США. Зрозуміло, що його чемно випровадили за прохідну, логічно вимагаючи за такий пакет акцій 40 мільйонів доларів інвестицій, бо інакше і не варто розпочинати приватизацію. І, здається, що такі пропозиції починають з'являтися. Зокрема, Щецинська верф пропонує створити з «Океаном» спільне підприємство, приглядаються до заводу й американці.

Втім, навіть за умов невизначеності тривають переговори з 12 фірмами-замовниками щодо будівництва балкерів, контейнеровозів, рибопереробних баз, газовозів, до того ж кожна з цих фірм хоче замовити від 5 до 9 суден, але, зважаючи на важкий стан підприємства, всі вони бажають мати або гарантії уряду, або гарантії Європейського банку реконструкції та розвитку. І хоч адміністрація підприємства заявляє, що дотримається контрактних термінів та відповідатиме за якість (за умови стабільного фінансування), таких гарантій ніхто не дає, бо підприємство обплутали борги минулих днів. А до того ж поки що воно не може гарантувати, що продукція врешті-решт не стане збитковою, бо, щоб там не говорили, надмірна чисельність працюючих та соціальна сфера продовжують висіти важкими ланцюгами на шиї верфі. Але, до честі працівників «Океану», тут все-таки вірять, що гроші на «розкручування» виробництва буде знайдено, і настане час, коли обидві технологічні лінії працюватимуть у три зміни. Принаймні, вже те, що вони розуміють: страйки ще більше заженуть у безвихідь, — вселяє надію.

9. У перемоги багато батьків, а поразка — завжди сирота

В попередніх публікаціях (див. «ГУ» від 24 та 25 червня) ми проаналізували загальний стан суднобудівної галузі та ситуацію на трьох миколаївських верфях: Чорноморському суднобудівному заводі, Суднобудівному заводі імені 61 комунара та заводі «Океан». Проте чіткої відповіді на запитання: «хто винен у тому, що будівництво суден стало збитковим?», знайти так і не вдалося. Всі співрозмовники здебільшого посилалися на безліч об'єктивних причин. Воно й зрозуміло — у перемоги багато батьків, а поразка — завжди сирота. До того ж усі нинішні керівники суднобудівних заводів займають ці посади трохи більше як півроку, а отже, за справи минулих днів нібито й не відповідають. Формально, звичайно, так, але й раніше вони працювали в суднобудівній галузі. Втім, так само, як і заступники директорів. Чи вони також були не в курсі справи? Тому посилання тільки на об'єктивні причини занепаду підприємств (хоча їх, звичайно, чимало), м'яко кажучи, — дивні. Бо з якого такого дива в директора «61-го» вилучено чималу суму валюти? Виходячи з цього факту, можна допустити, що підписанти контрактів із української сторони неабияк заохочувалися. Проте щось довести у цій справі сьогодні майже неможливо, бо, як кажуть, одних уже нема, а ті — далеко. Зате продовжують залишатися чинними підписані ними кабальні контракти. Адже одним лише зростанням цін та курсу долара збитковість контрактів не пояснити, бо відразу виникне запитання: чому той самий ЧСЗ погодився виготовляти танкери за ціною, що на 5 мільйонів доларів США нижча за світові аналоги, та чому вартість комплектуючих, котрі постачав замовник, навпаки, було завищено на 5 мільйонів доларів. І таких «чому» набереться безліч.

Пояснень так само може бути безліч. Наприклад, голова Миколаївського облуправління зовнішніх економічних зв'язків Володимир Дубов, не відкидаючи відповідальності директорів за підписання контрактів, каже, що на той період у них взагалі не було досвіду роботи на зовнішніх ринках, бо до того всі експортні замовлення йшли через Москву. Хоча сьогодні навіть студенти розуміють, що не можна підписувати довгострокових контрактів на будівництво великої партії суден із зазначенням їх конкретної ціни. Натомість доцільно було б підписати угоду про наміри, а ціни розраховувати окремо за кожне судно.

Та проблема полягає ще й у тому, що навіть тоді, коли збитковість контрактів стала очевидна, цей факт не дуже воліли визнавати і на рівні підприємств, і на рівні відповідного міністерства. Причому до кінця 1994 — початку 1995 р. їм це таки вдавалося робити, оскільки підприємства мали значні запаси матеріалів та комплектуючих, закуплених ще за часів Союзу. Тоді, як відомо, грошей на будівництво авіаносців не шкодували. Розповідають, що, поки завод виконував таке замовлення, часто вдавалося не лише запастися матеріалами, але й збудувати цілі житлові масиви. Та запаси, як відомо, не вічні. І керівництво заводів почало звертатися за допомогою до держави, відкривши таким чином таємницю.

А до того часу хто тільки не брав участі в урочистостях, присвячених спусканню суден на воду. Подейкують, що саме завдяки «зростанню виробництва» у Миколаївській області, однією з основних складових якої є суднобудування, віце-прем'єром України став Анатолій Кінах, який, до речі, перед тим, як обійняти посаду глави облдержадміністрації, працював на заводі «Океан». Тож, мовляв, мав би знати, які контракти підписують директори підприємств. Зрозуміло, що ми не могли не звернутися до Анатолія Кириловича з проханням прокоментувати ці заяви та розповісти про можливості впливу облдержадміністрації на формування контрактної політики. Як ми й очікували, вплив цей був нульовий, бо, за словами Анатолія Кінаха, адміністрація не мала жодного впливу на підприємства, — вони безпосередньо підпорядковувалися Мінмашпрому. До того ж за законодавством підписання контрактів цілковито належало до компетенції самих підприємств. Утім, навіть 20 травня 1997 року (під час обговорення проблем суднобудування на засіданні Кабінету міністрів) тодішній глава Миколаївської держадміністрації (нещодавно його призначено міністром транспорту України) Микола Круглов зазначав, що обласна влада не може долучитися до управління державними частками майна на суднобудівних заводах. Тому з обласним керівництвом усе зрозуміло. Та навіть якби була в нього можливість втрутитися в процес підписання контрактів, то навряд чи це дало б результати, відмінні від тих, що маємо сьогодні. Хоча б тому, що тільки у 1994 році було створено облуправління із зовнішньо-економічних зв'язків.

Проте слід зазначити, що ще в 1993 році саме облдержадміністрацією було ініційовано указ Президента про створення національної програми суднобудування, але цієї роботи так і не було доведено до логічного кінця — довгострокової програми судно- і кораблебудування, яка узгоджувалася б із бюджетною, податковою та митною політикою, немає й досі... А, пригадується, Миколаївська облдержадміністрація охоче звітувала про нарощування виробництва на підприємствах. Тепер, виявляється, її вплив був нульовий. Ох, поразка — ти таки сирота... А про ціну програм — нижче.

10. Доки грім не гримне...

Як ми вже зазначали, на початку 1995 року, коли стала очевидна збитковість контрактів, директори підприємств звернулися за допомогою до Києва. Саме тому в липні того самого року було створено спеціальну комісію, яка й зробила перший змістовний аналіз контрактів, дійшла однозначного висновку: вони були збиткові вже на стадії підписання.

У цій ситуації не залишалося нічого іншого, як шукати шляхів зменшення собівартості суден та сподіватися на те, що грецькі фірми погодяться на підвищення контрактних цін.

Тому 29 лютого 1996 року Кабінет міністрів прийняв постанову «Про заходи щодо стабілізації роботи суднобудівних підприємств», яка визначала Промінвестбанк головним інвестором для кредитування галузі, дозволила спрямовувати кошти фонду конверсії на поповнення обігових коштів то[illegible] Та цю постанову було успішно провалено. Скажімо, у 1996 році Промінвестбанк надав кредитів лише на суму 10,3 мільйона гривень, тоді як галузь потребувала не менше 300 мільйонів. Але можна зрозуміти й банк, якому суднобудівні підприємства на початок 1997 року заборгували 132 мільйони гривень та 21 мільйон доларів США. Тож галузь під акомпанемент дискусій щодо відставки уряду продовжувала котитися вниз...

11. Програми на вчора і програми на завтра

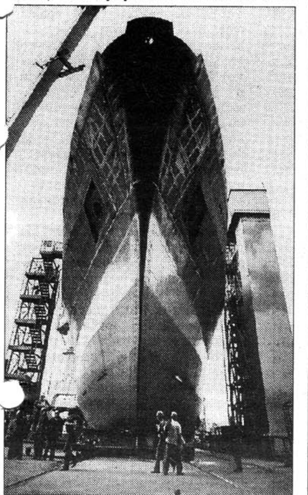
Не назвеш програмою розвитку суднобудування і постанову Кабміну від 17 травня 1997 року «Про заходи щодо стабілізації роботи суднобудівних підприємств у 1997 році» (якою фактично продовжено дію невиконаної постанови від 29 лютого 1996 року) та постанову від 20 травня 1997 року «Про заходи щодо стабілізації роботи суднобудівних підприємств м. Миколаєва». На думку багатьох фахівців, ці постанови акцентують увагу лише на сьогоднішніх проблемах (що їх треба було розв'язати ще вчора) і не передбачають довгострокових заходів. До того ж, якщо порівняємо пропозиції, що спільно з суднобудівниками напрацював Мінмашпром, то побачимо, що до постанови увійшло їх лише до 20 відсотків. Суднобудівники, навчені попереднім досвідом, небезпідставно вважають, що буде добре, якщо з цих 20 відсотків заходів буде виконано хоча б чверть. Тому цю постанову, скоріше за[illegible], треба трактувати як план на вчора, а не на перспективу. Наприклад, передбачається протягом двох років передати на баланс міста об'єкти соціальної сфери, що їх утримують верфі, і виділяється з цією метою 5 мільйонів гривень. Що в цій ситуації робитиме місто, коли торік заводи на утримання 634 житлових будинків, 70 котельних та бойлерних, насосних та каналізаційних станцій, інших об'єктів соціального призначення витратили більше 18 мільйонів гривень? Поки що голова міськради Олександр Бердников висловлює готовність прийняти ці об'єкти, але за рахунок чого місто їх утримуватиме? Тим більше, навряд чи ті 3100 чоловік, яких плановано найближчим часом скоротити на миколаївських суднобудівних заводах, вчасно сплачуватимуть місту за житлово-комунальні послуги.

Досить проблематичне й виділення з бюджету 57,6 мільйона гривень на завершення будівництва суден за укладеними контрактами — 27,6 мільйона гривень суднобудівному заводу ім. 61 комунара та 30 мільйонів Чорноморському суднобудівному заводу. До того ж навіть не тому, що Верховна Рада може не затвердити цих видатків — ці кошти мають надійти від приватизації об'єктів державної власності. Тому це може бути та сама обіцянка — цяцянка. Нею ж може стати і обіцянка повернути верфям податок на додану вартість. Хоча суднобудівники, стукаючи по дереву, висловлюють з цього приводу обережний оптимізм. Проте є надія, що нарешті до суднобудівної галузі, котра визнана за пріоритетну, буде застосовано й пріоритетний підхід. І хоча про національну програму розвитку судно- та

(Закінчення. Початок у №№ 111—112).

кораблебудування поки що не йдеться, але, цілком можливо, незабаром на розгляд Верховної Ради буде подано законопроекти про пільгове оподаткування та реструктуризацію заборгованості суднобудівних підприємств, а Президент України підпише указ «Про заходи щодо стабілізації роботи суднобудівних підприємств». За словами голови парламентського Комітету з питань базових галузей та соціально-економічного розвитку регіонів Валерія Черепа, сьогодні Комітет уже проводить аналіз ситуації в цій галузі, обговорює питання реструктуризації заборгованості. Адже, крім кредиторської заборгованості галузі, є ще й заборгованість за обов'язковими платежами до бюджету та позабюджетних фондів, яка на березень 1997 року становить 34,9 мільйона гривень, що складає близько 13 відсотків річного обсягу виробництва заводів. За підрахунками фахівців, реструктуризація цієї заборгованості дозволить зменшити збитковість виробництва на 7 — 9 відсотків.

Разом із тим не буває лиха без добра: хтозна, коли на суднобудівних заводах розпочали б економити гроші, якби не скрута. А тут, дивись, Мінмашпром разом із заводами розробив комплекс заходів, які дозволяють заощадити 21,5 мільйона гривень. Зокрема, тільки на ЧСЗ зменшення собівартості суден становитиме від 1 до 4 мільйонів доларів та на «61-му» — до 1,5 мільйона. І, судячи з усього, використано ще не всі можливості. Наприклад, не дуже зрозуміло, чому ЧСЗ, маючи власне меблеве виробництво, купує меблі в Ужгороді, чому швейні вироби (чохли, тенти) досі купуються в Росії та Білорусі? Невже в місті чи області немає швейних підприємств, які сьогодні простоюють? Чи, скажімо, навіщо в структурі всіх трьох заводів мати аналогічні допоміжні виробництва. А такі «дрібниці» якраз і здорожчують виробництво. Раніше, коли заводи працювали у замкненому світі, на це, можливо, й не звертали уваги, але, вийшовши на міжнародний ринок, де ціни коливаються в межах 10 відсотків, пора зрозуміти, що часи, коли судно будувалося за будь-яку ціну, минули. І лише за умови рентабельної праці унікальне місто корабелів має шанс стати поряд з корейськими, китайськими чи польськими суднобудівниками та мати належну частку у світовому портфелі замовлень, який на початок 1997 року налічував 2600 суден. А численні проекти з транспортування тієї самої нафти вказують на те, що в майбутньому кількість замовлень лише зростатиме.

Завершити матеріал хочеться сподіваннями, що їх висловив ректор миколаївського Українського державного морського технічного університету Георгій Романовський. — Хотілося б, — сказав він, — щоб п'ять тисяч студентів, які навчаються в університеті, поповнили колективи процвітаючих суднобудівних підприємств, а не біржі для безробітних. Приєднуємося до цього побажання.

Сергій ЛАВРЕНЮК,
Василь ТУГЛУК,
Володимир ШВЕДОВ.

Київ — Миколаїв — Київ.

Указ Президента України

Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності

З метою впорядкування офіційного оприлюднення нормативно-правових актів, що їх приймають Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, забезпечення регулювання суспільних правовідносин на основі чинних актів, запобігання перекрученням їх змісту, визначення порядку набрання ними чинності відповідно до статті 57, частин другої та п'ятої статті 94, частини другої статті 102 Конституції України **постановляю:**

1. Установити, що закони України, інші акти Верховної Ради України, акти Президента України, Кабінету Міністрів України не пізніш як у п'ятнадцятиденний строк після їх прийняття у встановленому порядку і підписання підлягають оприлюдненню державною мовою в офіційних друкованих виданнях.

Офіційними друкованими виданнями є:
«Офіційний вісник України»;
«Відомості Верховної Ради України»;
газета «Урядовий кур'єр».

Акти Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України можуть бути в окремих випадках офіційно оприлюднені через телебачення і радіо.

Офіційне оприлюднення нормативно-правових актів здійснюється після включення їх до Єдиного державного реєстру нормативних актів і з зазначенням присвоєного їм реєстраційного коду.

2. Нормативно-правові акти можуть бути опубліковані в інших друкованих виданнях лише після їх офіційного оприлюднення відповідно до статті 1 цього Указу.

Нормативно-правові акти, опубліковані в інших друкованих виданнях, мають інформаційний характер і не можуть бути використані для офіційного застосування.

3. Громадяни, державні органи, підприємства, установи, організації під час здійснення своїх прав і обов'язків повинні застосовувати закони України, інші акти Верховної Ради України, акти Президента України і Кабінету Міністрів України, опубліковані в офіційних друкованих виданнях або одержані у встановленому порядку від органу, який їх видав.

4. Нормативно-правові акти Верховної Ради України і Президента України набирають чинності через десять днів з дня їх офіційного оприлюднення, якщо інше не передбачено самими актами, але не раніше дня їх опублікування в офіційному друкованому виданні.

5. Нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України набирають чинності з моменту їх прийняття, якщо більш пізній строк набрання ними чинності не передбачено в цих актах. Акти Кабінету Міністрів України, які визначають права і обов'язки громадян, набирають чинності не раніше дня їх опублікування в офіційних друкованих виданнях.

6. Якщо нормативно-правовий акт органів, зазначених у статті 1 цього Указу, опубліковано в газеті «Урядовий кур'єр» раніше ніж у «Офіційному віснику України» чи «Відомостях Верховної Ради України», він набирає чинності через десять днів після опублікування в цій газеті.

7. Акти Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України, які не мають загального значення чи нормативного характеру, можуть не публікуватися за рішенням відповідного органу. Ці акти та акти з обмежувальними грифами офіційно оприлюднюються шляхом надіслання відповідним державним органам та органам місцевого самоврядування і доведення ними до відома підприємств, установ, організацій та осіб, на яких поширюється їх чинність.

Неопубліковані акти Верховної Ради України і Президента України набирають чинності з моменту одержання їх державними органами або органами місцевого самоврядування, якщо органом, що їх видав, не встановлено інший строк набрання ними чинності.

8. Визнати такою, що втратила чинність, статтю 2 Указу Президента України від 13 жовтня 1993 року № 454 «Про внесення змін до Положення про порядок підготовки і внесення проектів указів і розпоряджень Президента України та про порядок набрання чинності цими актами».

9. Кабінету Міністрів України привести свої рішення у відповідність із цим Указом.

Президент України
Л. КУЧМА.

Київ,
10 червня 1997 року.

Коментар юридичного відділу редакції

Опублікований указ Президента України заслуговує на увагу не тільки тому, що зроблено спробу систематизовано врегулювати питання офіційного оприлюднення нормативно-правових актів і набуття ними чинності, а й тому, що він певною мірою характеризує політико-правову ситуацію в країні, пов'язану з подальшим розвитком відносин щодо розмежування державної влади на законодавчу, виконавчу та судову.

Аналіз указу дає підстави вважати, що Президент України під «офіційним оприлюдненням» розуміє оприлюднення державною мовою в офіційних друкованих виданнях, а в окремих випадках — через телебачення та радіо, законів України, інших актів Верховної Ради України, актів Президента України, Кабінету міністрів України не пізніше п'ятнадцятиденного терміну після їх прийняття і підписання. Проте таке трактування викликає деякий сумнів у його легітимності. Передусім тому, що указ Президента України (за своєю юридичною силою підзаконний акт) суперечить ч. 2 ст. 57 Конституції України, згідно з якою: «Закони та інші нормативно-правові акти, що визначають права та обов'язки громадян, мають бути доведені до відома населення в порядку, визначеному законом». Якщо казати про законодавчий акт як про такий, що регулює порядок «доведення до відома» населення законів, то він є — Регламент Верховної Ради України, яким установлено, між іншим, що підписані Президентом закони та інші акти, прийняті Верховною Радою, публікуються у «Відомостях Верховної Ради України» і в газеті «Голос України». І така публікація є офіційною (ст. 6.10.3). Навіщо тоді Президентові приймати указ, яким установлювати інший, відмінний від Конституції України та Регламенту Верховної Ради України порядок оприлюднення законів та інших актів парламенту? Постають й інші риторичні запитання: чому цей указ з'явився напередодні завершення передплатної кампанії? Чому було вибрано друковані видання з малим або середнім тиражем («Урядовий кур'єр» — 131975; «Відомості Верховної Ради України»— 27920; «Офіційний вісник України» — 3286), адже чинне законодавство не обмежує Президента у виборі шляхів і засобів офіційного оприлюднення законів, інших нормативно-правових актів? Та й вартість передплати, наприклад на «Офіційний вісник України», на півроку коштує 213,18 грн., що, загалом, указує на його недоступність для пересічного громадянина, «Відомості Верховної Ради України» хоча й коштують недорого, але публікують нормативні акти, прийняті Верховною Радою, з великим запізненням.

Викликає сумнів і правомірність того, що Президент України зобов'язує проводити офіційну публікацію «інших актів Верховної Ради України» у названих ним друкованих виданнях. Стаття 94 Конституції України надає Президентові право офіційно оприлюднити тільки закони, а не інші акти Верховної Ради України.

Частиною 5 ст. 94 Конституції України визначено, що закон набирає чинності з дня свого офіційного оприлюднення, якщо інше не передбачено самим законом, але не раніше дня його публікації. Проте п. 6 указу Президента фактично встановлює інший порядок набуття чинності законами, наприклад, у разі, коли постановою про порядок введення в дію закону визначено, що він (закон) набирає чинності з дня публікації.

Викликає запитання і п. 3 указу, який зобов'язує громадян, юридичних осіб застосовувати нормативні акти, опубліковані в офіційних друкованих виданнях. А як бути, коли, приміром, на основі відповідної постанови Верховної Ради України видано збірники офіційних текстів законів України, ними тепер не можна користуватися? На запевнення міністра юстиції України Сергія Головатого, такими збірниками можна користуватися і приймати відповідні рішення, аж до судових. Проте й це твердження, на нашу суб'єктивну думку, знову-таки не зовсім вписується в указ Президента України.

Очевидно, названий указ у недалекому майбутньому стане черговим каменем спотикання Президента і парламенту, бо, по суті, зачіпає інтереси останнього, а саму проблему публікації і порядок набуття чинності буде розв'язано лише з прийняттям законів України «Про закони і законодавчу діяльність» та «Про нормативно-правові акти України», що нині перебувають на розгляді у Верховній Раді України.

Етнічній пресі — державну увагу

Занепокоєння ситуацією, в якій опинилися друковані видання, розраховані на задоволення потреб етнічних груп населення Автономної Республіки Крим, висловили учасники «круглого столу» «Етнічна преса в Криму: проблеми і перспективи», організованого Кримським незалежним центром політичних дослідників і журналістів та Асоціацією вільних журналістів Криму. І справді, значна частина газет, що видаються національними громадами й товариствами, з фінансових причин практично припинила свій вихід. Через недостатнє фінансування державні видання для етнічних груп населення Криму також на межі закриття. Більше того, зазначалося на «круглому столі», є випадки, коли деякі політичні сили через органи влади намагаються здійснювати тиск на журналістські колективи таких видань на догоду своїм амбіціям і політичним цілям, як це нещодавно було з газетою «Голос Криму». Тож учасники обговорення, а це редактори газет, журналісти, політичні і громадські діячі автономної республіки, закликали владні структури звернути особливу увагу на проблеми етнічної преси — важливого елемента стабільності міжетнічних стосунків у регіоні.

Учасники «круглого столу» також висловили повну підтримку відкритому листу, підписаному керівниками Спілки журналістів України, Української гільдії головних редакторів і редакторами провідних вітчизняних газет, із закликом до голови Верховного суду України Віталія Бойка проаналізувати практику розгляду судових позовів до журналістів і засобів масової інформації, які часто набувають форми політичного переслідування.

І. Франко: «Мова росте... разом з душею народу»

Інтерв'ю з народним депутатом України, членом ради з мовної політики при Президентові України академіком Миколою Жулинським

«Так, ми на те у наш убогий мир прийшли, щоб мову з мов людських принижену, забвенну з народних уст узять і в перло возвести».

Пантелеймон КУЛІШ.

— Миколо Григоровичу, хоч як прикро, але доводиться констатувати, що питання розвитку нашої культури, зокрема мови, не стали та й не стануть найближчим часом у центр уваги нашого суспільства. Людям, як то кажуть, не до цього нині. Та це зовсім не означає, що думати про такі важливі речі не треба. Отже, будемо стукати в двері і, дасть Бог, нам відчинять.

— Питання правопису будь-якої мови важливе, української тим більше. Адже наша мова і у минулому, і нині перебуває в постійній боротьбі за своє існування.

Будь-яке звертання до норм правопису з метою їх перегляду, уточнення чи змін, хай невеличких, несуттєвих, викликає цілком зрозумілу хвилю дискусій. А що вже казати про мовну ситуацію в кінці XIX століття, зокрема про мовну дискусію 90-х років, коли лише незначна частина інтелігенції розмовляла українською мовою — розіп'ятий між двома імперіями, Російською і Австро-Угорською, український народ втрачав національну еліту внаслідок денаціоналізації її інтелігенції. Такі важливі свої функції, як інтелектуальне й ділове мовлення, українська літературна мова не виконувала. Та і як вона могла їх виконувати, коли літературно-мовний процес був розчленований, бо історично єдина українська мовна територія була розділена між двома імперськими державами, і українська мова не могла через категоричні заборони, такі, як валуєвський циркуляр 1863 р. та емський указ 1876 р. в імперській Росії, бути поліфункціональним засобом спілкування української нації.

У Галичині умови для вироблення публіцистичного, ділового й наукового стилів української мови були більш сприятливі, ніж на Наддніпрянщині, де, за словами Павла Житецького, «з 60-х років минулого віку ми вже не маємо ні одної історичної праці, писаної книжною малоруською мовою».

Тому за ініціативою провідних наддніпрянських патріотів і організовується в Галичині Наукове товариство ім. Шевченка — для національного, культурологічного і політичного розвитку там були більші можливості. Тож невипадково 28-літній Михайло Грушевський переїздить у 1894 році із Києва до Львова і обіймає посаду професора кафедри східноєвропейської історії Львівського університету, бо там зримо витворювався загальнонаціональний центр літературно-культурологічної і наукової діяльності. Наукове товариство ім. Шевченка вже з 1882 року розпочало цілеспрямовано виробляти українську наукову мову, бо, як наголошував голова товариства О. Барвінський, «пора підняти нашу мову до научної поваги, перепроваджувати її через стару науку».

— Оскільки Україна була розірвана між двома імперіями, то зрозуміло, що й мова її розвивалась по-різному.

— Необхідність розширення функціонального статусу української мови глибоко усвідомлювали видатні знавці й творці українського слова і на Наддніпрянщині, і в Галичині. Та коли в Галичині йшов досить інтенсивний процес вироблення термінологічної системи української наукової мови, наукового загальноукраїнського стилю, то в Східній Україні, з огляду на суспільно-політичні умови, активніше творили засади для єдиної української літературної мови на наддніпрянській основі. Очевидно, що необхідно було влити в українську літературну мову ті надбання наукового й публіцистичного стилю, які виробилися українськими вченими, письменниками, журналістами, видавцями в Західній Україні. Але це «прирощення» галицької наукової мови до української літературної, вірніше, до «південно-східної діалектної основи» української мови, не сприймалося такими авторитетними письменниками, як І. Нечуй-Левицький, А. Кримський.

Здавалося, нема потреби доводити, що українська мова є мовою повноцінною, самобутньою, рівноправною з іншими мовами світу. Навіть деяким інтелігентним росіянам було соромно за віднесення української мови до зневажливого «малоросійського наречія», і тому авторитетні філологи, академіки Пилип Фортунатов і Олександр Шахматов ініціювали прийняття загальними зборами Імператорської академії наук в 1905 році одноголосного рішення про необхідність відміни емського указу і валуєвського циркуляру: «... Ныне же отменить Высочайшее повеление 18 мая 1876 г., а также удостоившееся Высочайшего одобрения распоряжение министра внутренних дел 1863 г. — малорусское население должно иметь такое же право, как и великорусское, говорить публично и печатать на родном языке».

— Миколо Григоровичу, загальновідомо, що в роки української революції, та й по ній, процес формування правопису не зупинявся.

— Незважаючи на складну соціально-політичну ситуацію, яка склалася в Україні через поразку національно-визвольних змагань 1917—1920 рр., українська мова як засіб спілкування української нації набирає моральної і духовної сили, державної підтримки в роки українізації, наукового вивчення. Ясна річ, наявні правописні системи вимагають унормування, і вже 24 травня 1918 р. «Найголовніші правила українського правопису», підготовлені комісією Міністерства освіти у складі І. Огієнка, А. Кримського й Є. Тимченка, затверджуються. Згодом, у 1919—1920 рр., ці короткі правила, які стосувалися спірних питань українського правопису, будуть уважно опрацьовані вже новою комісією на чолі з Г. Голоскевичем, і після незначних поправок «Найголовніші правила українського правопису» Всеукраїнської академії наук затверджуються Наркомосом УРСР 1921 року. Ці ж правописні норми будуть покладені в основу загальноукраїнського правопису, над яким згідно з постановою Наркомосу України від 23 липня 1925 року і починає працювати численна державна комісія. Очолював цю комісію спочатку нарком освіти О. Шумський, згодом його наступник М. Скрипник.

У серпні 1926 року опублікований проект правопису передається на широке публічне обговорення, а 25 червня 1927 року в Харкові відкривається Всеукраїнська правописна конференція. Її головне завдання — узгодити дві правописні традиції: центральноукраїнську і західноукраїнську, і після довгих дискусій та пошуків компромісів нарком освіти М. Скрипник підписує 6 вересня 1928 року «Український правопис» як обов'язковий для вживання і дотримування. Опрацьований професором Синявським так званий «скрипниківський правопис» Всеукраїнська академія наук прийняла 31 березня 1929 р. для користування й поширення на сході України. Таке ж рішення приймає 21 жовтня 1929 року і Наукове товариство ім. Шевченка для практичного застосування на заході України. Та коли український правопис 1928 року у східній частині України перестав функціонувати вже в 1933 році, то на Західній Україні він діяв до приєднання цих земель у 1939 р. до УРСР. На жаль, його доля виявилася в радянській Україні нещасливою, хоча на творення правопису 1928—1929 років пішло більше трьох років важкої наукової праці і настійливих пошуків компромісних варіантів для досягнення єдності двох правописно-мовних традицій. Адже, як пише Ю. Шевельов, «вперше за свою історію українську мову нормалізовано, вперше нормалізація відбулася на наукових підставах».

— Як бачимо, становлення українського правопису завжди тісно перепліталося з політичним життям.

— Переконаний, якби не згортання процесу українізації в Україні, знищення сталінськими опричниками націонал-комуністів і посилення терору проти української інтелігенції, цей правопис, незважаючи на те, що було багато неприхильних до нього і свідомо ігноруючих його, поступово унормував би мовну ситуацію, мовну культуру в Україні. Адже український правопис 1928—1929 рр. своєю ідейною спрямованістю, своїми пориваннями до розширення функціонального статусу української мови на українські етнічні території, які не були в межах радянської України, сумлінно опрацьованими нормативними основами загальнонаціональної наукової мови виражав ту зриму і перспективну тенденцію розвитку літературної мови, яку Іван Огієнко вже в 1907 році бачив і радо вітав: українська літературна мова «робиться справді репрезентанткою національної єдности, спільним для всіх діалектів рідним огнивом, що сполучає їх в одну органічну цілість».

Лише через п'ятдесят років, а саме — 21 жовтня 1989 р., була відновлена діяльність Наукового товариства ім. Шевченка та мовознавчої комісії філологічної секції. І закономірно, що наукова та видавнича праця над поверненням української мови в усі сфери науки і культури стала визначальним чинником діяльності НТШ.

— Проголошення незалежності України стало поштовхом до завершення процесу формування українського правопису?

— Міжнародний конгрес україністів (27 серпня — 3 вересня 1991 року) прийняв ухвалу про необхідність вироблення єдиних для усіх українців — материкових і діаспорних — правописних норм, саме тому Кабінет міністрів України створив своєю постановою № 309 від 8 червня 1992 р. Українську національну комісію з питань правопису при Кабінеті міністрів України.

На сьогодні маємо доопрацьоване — виправлене й доповнене — 4 видання «Українського правопису» (1946, 1960, 1990 і 1993 рр.). Зміни й доповнення і до 3-го, і до 4-го видання були підготовлені старшими науковими співробітниками Інституту української мови НАН України А. Бурячком, С. Головащуком й Г. Колесником. Після широкого обговорення й розгляду на спеціально створеній Президією НАН України представницькій Орфографічній комісії оновлений «Український правопис» був опублікований. Але його наклад був обмежений — 50 тис. примірників.

— Миколо Григоровичу, які негативні тенденції супроводжують нині складний процес правописотворення?

— Важко створити ідеальний нормативний документ, який би регулював писемне й усне літературне мовлення, але до цього треба прагнути, хоча відомо, що ідеальних правописів у світі не існує. Сучасна культурно-політична ситуація в Україні зобов'язує нас передусім зберегти й утвердити в новій редакції правопису норми сучасної української літературної мови, через правопис засвідчити нерозривність духовного зв'язку поколінь, передати ідентичність мови протягом багатьох століть нашого історичного розвитку і пам'ятати, що консолідувати українську націю може мова лише зі стабільним правописом.

Не можна погодитися з шановним Юрієм Шевельовим, що «критерій національної єдності в наш час утратив свою актуальність, бо поняття всенародної єдності і саме осягнення такого стандарту в наш час здобуте в усій країні (з дуже незначними винятками)». На жаль, це не так. Згадаймо: чи не найважчим бар'єром у тяжкій боротьбі за прийняття Конституції України була 10-а стаття, подолати який удалося тільки шляхом певних компромісів. Тепер українська мова відповідно до Основного Закону є державною мовою України, засобом міжнаціонального спілкування в Україні. Отже, українська мова повинна виконувати важливу роль у забезпеченні консолідації, єдності і культурного розвитку українського народу, у співробітництві зі світовим товариством. Становлення державності — складний і тривалий процес, тому єдина національна літературна мова має виступати важливим фактором консолідації нації.

У цілому світі ставлення до орфографічного кодексу бережливе, уважне і, ясна річ, не революційне. Так, через 93 роки після останньої реформи правопису в німецькомовному просторі, включно зі Швейцарією й Австрією, проводиться нова реформа. Нові правила вступили в дію в 1996 році, але скільки років велися запальні суперечки між мовознавцями, зокрема щодо написання слів з великої й малої літери! Гору взяв принцип «бережливого спрощення». Тобто не порушення традицій, а їх розвиток. Тому лишилося типове для німецької граматики написання з великої й малої літер, хоча внесені деякі зміни, які спрощують німецьку орфографію. У виданнях «Українського правопису» 1990 і 1993 років зафіксовані незначні зміни в правилі «дев'ятки» щодо власних назв, законах подвоєння приголосних в іншомовних словах, повернення літери «ґ» в алфавіт та деякі інші, вкрай назрілі часткові зміни, які, до речі, не руйнують ні графічного, ні звукового образу національної мови.

Розвиток національної мови нерозривно пов'язаний із духовним життям народу, з його культурою, національною самосвідомістю, із його моральним здоров'ям. Вірю, що українська мова стимулюватиме духовну енергію нашого народу в сучасних умовах, активно сприятиме утвердженню в суспільній свідомості ідеї зміцнення незалежності України, зміцнюватиме почуття національної гордості, національний дух нашого народу в його пориваннях до вільного, демократичного, духовно багатого життя. Чи не про наш день говорив Іван Франко: «В часах живих народних рухів, політичної волі, гарячої боротьби за певні ясні ідеали і конкретні інтереси народні жива мова, сучасні літературні теорії з елементарною силою виривається наверх...»

У поемі «Мойсей» він звертається до свого народу, замученого, розбитого, майбутністю якого він тривожить свою душу, в переконанні, що йому судилася щаслива доля — огнистим видом засіяти «у народів вольних колі». І значиму роль в цьому виростанні сили духу, оздоровлення живлющим вогнем блаженної хвилі воскресіння народу відіграє рідне слово:

Задармо в слові твоєму іскряться
І сила, й м'якість, дотеп і потуга
І все, чим може вгору дух піднятися?

Інтерв'ю взяв Віталій АБЛІЦОВ.

7 травня 1996 року Верховною Радою України був прийнятий закон «Про вивізне (експортне) мито на худобу та шкіряну сировину» (Відомості Верховної Ради 1996, № 28, ст. 133). Цей закон було прийнято з метою захисту споживчого ринку України, інтересів вітчизняного товаровиробника та подальшого поліпшення структури експорту тваринницької продукції.

З часу прийняття закону минув рік. Однак мети, задля якої його було прийнято, так і не досягнуто. Закон подіяв у зворотному напрямі. Це відбулося через ігнорування специфіки сільського господарства, законів ринку: попиту й пропозицій, добросовісної конкурентної боротьби тощо.

Подивимося, що сталося з трьома складовими мети прийняття цього закону.

ЗАКОНОДАВЧА БЕЗВИХІДЬ,

або Як ринкова економіка здобуває право на існування через Конституційний суд України

Захист споживчого ринку

Кабінет міністрів України обгрунтував необхідність введення вивізного мита на ці товари тим, що надмірний експорт живої худоби та шкірсировини призвів до зниження випуску продукції м'ясокомбінатів та підприємств легкої промисловості. Високі митні ставки, затверджені в законі, стали перепоною для вивезення худоби з України, оскільки її експорт став невигідним ні іноземним фірмам, ні їхнім посередникам.

Внаслідок цього більша частина живої худоби та шкірсировини почала надходити на м'ясопереробні підприємства та підприємства легкої промисловості з переробки шкур. Усе було б добре, якби вказані вітчизняні споживачі змогли б переробити всю сировину, що почала до них надходити. Але на підприємствах переробної промисловості виникла затовареність вказаною сировиною. На м'ясопереробних підприємствах накопичено більш як 40 тис. тонн м'яса, на підприємствах легкої промисловості залишки шкур на 1 січня 1997 року становили 215 тис. шт. великої рогатої худоби і 283 тис. шт. свиней. Утворилась монополія споживачів тваринницької продукції, які почали диктувати свої ціни. Отже, споживчий ринок не в змозі поглинути ту кількість тваринницької продукції, яку запропонували товаровиробники. Підприємствам переробної промисловості не вистачає виробничих потужностей для того, щоб переробити сировину. Крім того, значна частина товарів легкої промисловості, виготовлених із шкірсировини, не знаходить збуту тому, що вони неякісні і не користуються попитом у населення.

Як бачимо, тепер потрібно захищати вітчизняний споживчий ринок не від відсутності сировини, а від її надлишку, який потребує спеціальних умов зберігання, а це — додаткові витрати.

Захист інтересів вітчизняного товаровиробника

Сільськогосподарськими товаровиробниками тваринницької продукції в Україні є: колгоспи, радгоспи, ферми, селяни. З введенням вивізного мита на живу худобу та шкірсировину збільшилась кількість пропозицій даного товару на внутрішньому ринку сільськогосподарської продукції і це потягло за собою різке падіння цін на неї в 2 — 2,5 раза.

Товаровиробники понесли збитки, розмір яких приблизно оцінюється в 1 млрд. 250 млн. гривень. Крім того, утворилась недобросовісна конкуренція за ринки збуту цієї продукції. Товаровиробники позбавлені можливості за рахунок продажу худоби на експорт за вищими цінами забезпечувати себе пально-мастильними матеріалами, тобто поставлені в пряму залежність від переробних галузей. Фактично стали кредиторами 55 переробних підприємств, не отримуючи коштів, або отримуючи значно менше. Внаслідок такої ситуації, що склалася, товаровиробники швидше будуть знищувати свою продукцію, ніж реалізовувати її за дешевими цінами, які не покривають затрат. Економічна незацікавленість господарств у вирощуванні худоби призвела до того, що поголів'я не відтворюється й галузь занепадає.

Як бачимо, захисту інтересів вітчизняного товаровиробника не відбулось, навпаки, його потрібно захищати від наслідків прийняття цього закону (а він все ще продовжує діяти).

Поліпшення структури експорту тваринницької продукції

Спочатку подивимось, що сталося з обсягами експорту великої рогатої худоби та шкірсировини після прийняття даного закону.

За період квітень—грудень 1996 року експорт її скоротився з 5,7 млрд. доларів (квітень) до 1,7 млрд. доларів (грудень), порівняно з 1995 роком, — у 1996 — в три рази, а шкур великої рогатої худоби та свиней — майже вдвічі.

За даними Кабінету міністрів України: до введення цього закону (січень — травень 1996 р.) експорт великої рогатої худоби становив 68 тис. голів, а після введення (червень—вересень 1996 р.) —скоротився до 8,4 тис. голів, експорт овець до введення закону становив 40,7 тис. голів, а після введення — 6,1 тис. голів.

Експорт худоби та шкірсировини продовжує надалі знижуватися.

Щодо структури експорту великої рогатої худоби та шкірсировини, то запропонована цим законом структура не є досконалою. Основою світової торгівлі у цій галузі народного господарства є племінна худоба. У структурі експорту, що запропонована цим законом, невідомо, що відносити до племінної худоби, а що до товарної. Якщо взяти, наприклад, молодняк великої рогатої худоби (як записано в законі), то він може бути як товарна худоба, а може бути і як племінна худоба. Відповідно й ціни на нього будуть іншими. Так само з нетелями: це також може бути і племінна, і товарна худоба (із закону не відомо до якого виду їх віднести). Аналогічна ситуація з коровами.

Отже, закон не вирішив проблеми поліпшення структури експорту великої рогатої худоби, її потрібно вдосконалювати, виходячи із реальної ситуації, яка складається на світовому ринку даної продукції. Тепер, коли доступ вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників до світового ринку обмежений (експорт майже припинився), то про поліпшення структури експорту не може бути й мови.

Після розгляду того, що сталося з метою, задля якої було прийнято цей закон, напрошується висновок про те, що при обгрунтуванні його прийняття Кабінетом міністрів України було допущено низку помилок і прорахунків стосовно цієї галузі народного господарства. Можливо, це сталось з причин незнання механізмів функціонування сільського господарства в умовах ринкової економіки, а можливо, це було результатом свідомої дії чиновницької руки з метою власного збагачення. Про останнє припущення можна навести наступні міркування. В абзаці 2 статті І даного закону сказано, що сільгоспдарським товаровиробникам — юридичним особам— дозволяється здійснювати експорт худоби та шкірсировини без сплати вивізного мита, крім молодняка великої рогатої худоби вагою не більше як 350 кг і шкірсировини великої рогатої худоби, овець або ягнят та свиней. Сільськогосподарський товаровиробник може сам експортувати без сплати вивізного мита молодняк худоби вагою більше як 350 кг, нетелів, корів, биків, волів та ін., овець живих.

На сьогодні в Україні діє наступна схема експорту великої рогатої худоби та шкірсировини: товаровиробники продають свою продукцію фірмам-посередникам за ціною, близькою до світової. Фірми-посередники здійснюють перевезення худоби та шкірсировини до відповідної країни і там її продають.

Тобто вони займаються укладанням міжнародних договорів щодо поставки продукції, фрахтують судна, оформляють супроводжувальні документи, здійснюють доставку товару і т. ін. Згідно закону, який розглядається, митом обкладається діяльність саме цих фірм-посередників, бо, як було сказано вище, безпосередньо товаровиробникам дозволено не сплачувати при експорті вивізне мито. Але в Україні немає таких сільськогосподарських товаровиробників, які могли б займатися безпосередньо і вирощуванням худоби, і її експортом. Точніше, вони є, але їх одиниці. Тому напрошується питання: «Чи не для цих одиничних товаровиробників було прийнято цей закон?». Адже, після прийняття закону, вони зайняли вигідне монопольне становище в експорті худоби та шкірсировини, бо інші товаровиробники не можуть конкурувати з ними. Фірми-посередники, щоб утриматись на цьому секторі ринку, почали виробляти недостовірні довідки про те, що вони є сільськогосподарськими виробниками, давши хабаря відповідному чиновнику. Це спричинило до поширення зловживань службовим становищем посадових осіб, а також до розвитку корупції, проти якої наша держава веде боротьбу.

Точка зору

Враховуючи все вищесказане, можна прослідкувати невідповідність цього закону Конституції України і переконатися, що даний закон порушує статті 3,13, 42, 60 Конституції.

У статті 3 Конституції говориться, що держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Як бачимо, в результаті діяльності держави, пов'язаної з прийняттям цього закону, склалася незадовільна економічна ситуація у даній галузі народного господарства. Прийнявши цей закон, держава нанесла виробникам тваринницької продукції збиток, за який повинна понести відповідальність.

Стаття 13 Конституції говорить, що держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання. Очевидно, що прийнявши цей закон, держава порушила права суб'єктів господарювання — товаровиробників тваринницької продукції.

У статті 42 Конституції сказано, що держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. З викладеного вище матеріалу можна зауважити, що й ця стаття Конституції порушується.

Незалежно від того, чи даний закон було прийнято, керуючись добрими намірами чи корисними цілями, він виявився пагубним для економіки України та товаровиробників.

Кабінет міністрів, зрозумівши негативні наслідки прийняття цього закону, підготував проект закону «Про визнання таким, що втратив чинність Закону України «Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину». Цей проект був підготовлений ще 15 листопада 1996 р.

Президент України також неодноразово вносив на розгляд Верховною Радою обгрунтовані пропозиції щодо скасування цього закону. Останній раз вони вносились Президентом 7 березня цього року.

Вказані пропозиції Президента та проект закону Кабінету міністрів розглядалися на пленарному засіданні Верховної Ради України 15 квітня цього року. Але ці законопроекти було відхилено. Хоч як це прикро, відбулось лобіювання соціалістичних методів господарювання, прихильників яких є ще чимало. Але, як показав наш багаторічний досвід, соціалістичні методи управління економікою є неефективними і віджили своє.

Тому, враховуючи: неприйнятність соціалістичних методів господарювання при побудові ринкової економіки, незадовільну економічну ситуацію, що склалася у даній галузі народного господарства з прийняттям цього закону, виникнення сприятливого середовища для зловживань службовим становищем відповідних посадових осіб, яким вигідний цей закон, невідповідність прийнятого закону Конституції, мною, за підтримки 46 народних депутатів України, було підготовлено й подано в Конституційний суд Конституційне подання про встановлення відповідності Конституції України Закону «Про вивізне (експортне) мито на живу худобу та шкіряну сировину».

Сподіваємось, що цей крайній захід зможе виправити становище, що склалось внаслідок дії антиринкового закону.

Олег МАТКОВСЬКИЙ,
народний депутат України.

Хроніка. Факти. Події

● *Тель-Авів*

Поки біля керма

Уряд Біньяміна Нетаньяху утримався при владі, незважаючи на посилений тиск опозиції. Більшістю голосів кнессет (парламент) підтвердив довіру нинішньому кабінетові міністрів. Але, на думку лідера опозиції Ехуда Барака, підсумки голосування свідчать про те, що нинішній уряд країни навряд чи доживе до закінчення свого мандату в 2000 році.

● *Анкара*

А Тансу Чіллер проти...

Призначений прем'єр-міністром Туреччини Месут Йилмаз поки зміг заручитися підтримкою лише двох партій соціал-демократичного спрямування. Його головна суперниця — Тансу Чіллер, яка очолює Партію вірного шляху (ПВШ), відмовилася співробітничати з ним і закликала його відмовитися від спроб сформувати кабінет міністрів. Новому прем'єрові недостатньо підтримки лише двох соціал-демократичних партій для формування уряду, оскільки очікується голосування в парламенті з питання про довіру кабінетові.

● *Вашингтон*

І все-таки з Китаєм торгуватимуть!

Після жорстоких дебатів палата представників конгресу США вирішила зберегти нормальні торговельні стосунки з КНР. 173 законодавці підтримали резолюцію, відповідно до якої КНР повинні були позбавити режиму найбільшого сприяння в торгівлі. Однак більшість — 256 конгресменів — висловилася проти такого заходу. Режим найбільшого сприяння в торгівлі з КНР продовжено ще на рік.

● *Бангі*

Заколотників зламано

Африканські миротворчі сили відновили мир і спокій у столиці ЦАР — Бангі, де солдати знову намагалися зчинити заколот. За повідомленнями з Бангі, Міжафриканська місія з нагляду за угодами Бангі (ММНУБ), до якої входять 750 військовослужбовців шести африканських країн, при підтримці французьких десантників зламала опір заколотників і повернула їх до казарм. У столиці відновлено нормальне життя, відкрито магазини і ресторани.

● *Маніла*

Урядові війська наступають

На півдні Філіппін у районі міста Котабато на острові Мінданао відбуваються збройні сутички мусульманських повстанців з урядовими військами. Згідно з повідомленнями, які надійшли, не менше 30 бойовиків з Ісламського фронту звільнення моро (ІФЗМ) вбито. Зазнають втрат і армійські підрозділи — трьох убито. Понад 30 тисяч жителів навколишніх населених пунктів були змушені залишити свої домівки в пошуках укриття.

● *Лондон*

На «Сотбіс» встановлено рекорд

8,8 млн фунтів стерлінгів заплатив невідомий колекціонер за картину голландського живописця Вінсента Ван Гога «Збір урожаю в Провансі» на аукціоні «Сотбіс» в Лондоні. Сума, запропонована за картину, є рекордною серед тих, що коли-небудь сплачувалися за полотна Ван Гога, написані на папері, а не на полотні. Одну з робіт голландця «Квітковий сад», також написану на папері, раніше було продано в Нью-Йорку за 4,2 млн фунтів.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Це не експансія. А тільки спроба подобатися

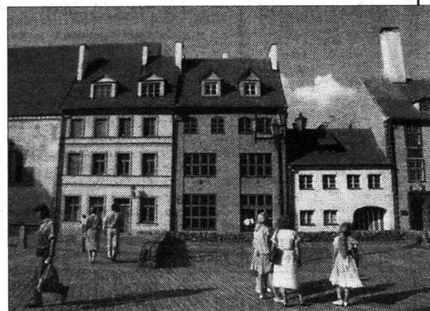
ПРИБАЛТИКА, в часи не такі вже й віддалені, вабила українського мандрівника, який вільно переміщувався обмеженим Батьківщиною простором, дивним, не схожим на наш, кліматом. Його чомусь порівнювали з лондонським...

Нині балтійські країни стали справжнім закордоном, чим дуже пишаються. Іноді навіть занадто. Але це їхні проблеми. А нам імпонує факт, що, «відв'язавшись» від СРСР, відпочивши і надихавшись свободою, балтійці хочуть співробітничати з Україною, тому що зрештою ми всі розуміємо, що політика вторинна, головне — економіка. І якщо цікаво, взаємовигідно і необхідно, то чому б і ні?

Прикладом того, як бажане співробітництво стає реальністю, може слугувати урочисте відкриття у Києві минулого тижня постійної експозиції латвійських підприємств, можливо трохи помпезно названої — «Торговельним домом Латвії».

У кулуарних розмовах, звичайно, відзначалося, що слово «дім» та й розміри приміщення дозволяють розгорнутися ширше і більш переконливо. Але треба бути поблажливими до перших ластівок латвійського бізнесу, тим більше, що Латвія — країна невелика і поки що не має потужних фірм після пострадянських потрясінь та недавньої банківської кризи. «На жаль, за деякими, як об'єктивними, так і суб'єктивними причинами, у нас не знайшлося стільки підприємств, щоб повністю заповнити цю залу», — відповів на запитання кореспондента «ГУ» президент торговельного дому Латвії Едгар Каугурс.

— У зв'язку з цим уже давно носиться в повітрі ідея створення на базі цієї експозиції чи в іншому місці, що не принципово, балтійського торговельного дому, —зазначив він. — Тим більше, що коли Латвія і Литва поки мають договір про вільну торгівлю без продовольчої групи, то Естонія має повний. Ідея торговельного дому полягає в тому, що це не виставка. Ми розраховуємо протриматися не лише один рік і, образно висловлюючись, Латвія просто підійшла ближче на 1200 км до України зі зразками своєї продукції. І тепер не треба їхати до Балтійського моря, щоб одержати перше враження про те, що ми можемо.

А наостанок, посміхаючись, енергійний, молодий і просто-таки чарівний президент заявив: «Це не балтійська експансія, просто ми хочемо сподобатися і прийти на ваш ринок».

Задоволено-сумним виглядав на відкритті латвійського дому президент міжнародного трейд-клубу в Україні і радник з економічних питань Посольства Естонії в Україні Лембіт Лухт: «Чудово, що така акція відбулася і дуже жаль, що естонські підприємці ніяк не можуть домовитися між собою, з тим, щоб у такий же спосіб представити і Естонію».

На відкритті виставки, виступаючи з урочистим словом, генеральний директор агентства розвитку Латвії Маріс Елертс, підкреслив, що товарооборот між нашими країнами зростає. До речі, Україна у зовнішньоторговельному обороті цієї країни посідає четверте місце.

Можна вважати, що цеглинки до фундаменту співробітництва закладено, тим більше, що такі назви як «Дзінтарс» чи «Ризький бальзам» реклами не потребують, ми ще пам'ятаємо їхні і запах, і якість.

Яна СТАДІЛЬНА.

Армен ХАНБАБЯН, «Голос України» (з Єревана)

Автографи у... лазні

У ЗВ'ЯЗКУ з укладенням російсько-білоруського союзу активізувалися вірменські комуністи. Після торішніх президентських виборів, під час яких кандидат від компартії одержав лише 6 відсотків голосів, вони перебували в глибокому політичному нокдауні. Але нині, як їм здається, є зручний привід нагадати про своє існування.

Компартія почала збирання підписів під вимогою про проведення референдуму щодо приєднання Вірменії до новоспеченого союзу. При цьому функціонери партії не гребують збирати підписи навіть у лазнях. Хоча цілком незрозуміло, як може гола людина показати документ, який засвідчує її особу, без чого підпис недійсний.

Щодо цього приводу один з відомих вірменських політиків, депутат Національних Зборів Давид Шахназарян заявив, що жодної юридичної сили ця акція не матиме і таке питання взагалі нездатне бути предметом обговорення, адже, за Конституцією, усі статті основного закону, в якому закріплено незалежний статус Вірменії, не підлягають перегляду навіть шляхом референдуму. «Їм треба спочатку спробувати змінити Конституцію», — підкреслив пан Шахназарян. На його думку, «ці сили ніколи не досягнуть відчутних успіхів. Серйозні політики країни і її громадськість в жодному разі не допустять не лише приєднання Вірменії до цього союзу, а й того, щоб це питання взагалі стало предметом будь-якого серйозного обговорення».

При цьому місцеві спостерігачі зазначають, що полум'яна ініціатива комуністів має вигляд ще дивніший, бо, по суті, ніхто жодних пропозицій Вірменії про входження до російсько-білоруського союзу не робив. І навряд чи Росії зручно буде додавати до своїх численних проблем ще й чужі турботи, наприклад питання про Нагірний Карабах. У зв'язку з цим одна з єреванських газет в'їдливо зазначила, що коли комуністи і далі вдиратимуться в дім, куди їх ніхто не запрошував, то відома російська приказка: незваний гість — гірший за татарина, скоро може трансформуватися у таке: незваний гість — гірший за вірменина.

З життя «зірок»

Знову разом

Герої найбестселернішої голлівудської казочки про сучасну попелюшку, суперзірки американського кіно Джулія Робертс та Річард Гір у повсякденному житті надто далекі від кіношного щастя. «Красуньці» весь час не таланить на особистому фронті. Щодо Річарда Гіра, який багато років незмінно входить у десятку найпривабливіших чоловіків світу, то його розрив з топ-моделлю Сінді Кроуффорд більше засмутив обивателів, ніж порадував недоброзичливих. Дуже вже красива була парочка.

Однак охочих пустити сльозу, в сотий раз переглядаючи «Красуньку», хочеться втішити: незабаром солодку парочку Робертс та Гіра можна буде знову побачити на екрані разом. Нині знімається новий фільм, якому передрікають шалену касовість. Справа в тому, що коли у Голлівуді є гроші і немає сценарію, з'являється «рімейк» — зйомка сучасної версії старих добрих фільмів 40-х—50-х. Цього разу буде перелицьовано один з кращих фільмів Альфреда Хічкока «Впіймати злодія», у якому головні ролі виконували незабутні Грейс Келлі та Грегорі Пек.

Що там у ЄС?

За двома зайцями

ГОРА народила мишу, не було великих надій, але розбилися й малі... Євроцирк — так, навіть ще виразніше, європейські політологи і засоби масової інформації оцінили зустріч глав держав і урядів країн—членів Європейського союзу, яка відбулася минулого тижня в Амстердамі. Цікавих висновків щодо цього форуму дійшло в огляді європейської преси радіо « Дойче велле».

Можливо, не було б такого потоку критики і таких волань розчарування, якби самі політологи та мас-медіа не вмовляли себе й інших, що ця подія має бути суперісторичною, суперповоротною в історії та всяким іншим супер. Темні хмарки на небосхилі очікуваного великого заходу з'явилися задовго до його початку. Перетворюватися на грозові хмари вони почали за кілька днів до зустрічі, коли Франція і Німеччина ніяк не могли дійти спільної думки, пробуючи на зуб нову валюту: одним вона видавалася занадто м'якою, інші навпаки, ніяк не могли вгризти «євро». Проте майбутні учасники зустрічі переконані: все саме собою розсмокчеться і саміт насправді можна буде назвати днем народження об'єднаної Європи зразка XXI століття.

Однак, коли порушили головні питання, розв'язання яких, затамувавши подих, чекала Європа, майже всі учасники саміту рвонули стоп-кран. У результаті так і не вдалося знайти компромісу щодо організаційних структур ЄС. Не досягнуто помітного прогресу і щодо розширення практики прийняття рішень більшістю голосів. Однак, не всі бачать амстердамський саміт у чорному кольорі. Газета «Мільдойче цайтунг» вважає, що створення в ЄС нових зовнішньополітичних структур є першим кроком до вироблення єдиного курсу на міжнародній арені.

На думку оглядачів: на саміті всі негласно дотримувалися правила нікого не образити і тому замість очікуваної історичності була коректна буденність. Іспанська газета «Паїс» висловилася песимістичніше, що Європа, хоч би як того хотіли лідери ЄС, ще не визріла для інтеграції. Можливо, було помилкою, пише «Файненшл таймс», вносити поправки до знаменитого Маастріхтського договору в момент, коли всі сили було кинуто на введення «євро». Авжеж, зі своєї «дзвіниці», ми могли б нагадати з цього приводу старовинну слов'янську мудрість: за двома зайцями поженешся — жодного не впіймаєш.

І все ж, незважаючи на песимізм «ГЄ» («голосів у Європі»), зміцнення європейської єдності з запровадженням «євро» не за горами. А збудувати ціле з окремих шматочків знов-таки важче, ніж ціле розбити на друзки.

Є ідея!

ТИСЯЧАМИ тонн лежать на звалищах зношені шини, заповнюючи спеціально відведені території, а то й урвища, долини річок, ліси... Переробляти їх — надто дорога справа. Тільки в Києві цих спрацьованих шин досить, щоб покрити всю територію міста, і Дніпро також.

Плакала машина: закопали шину

Іноді спрацьовані автопокришки ховають, засипаючи землею. До такого могильника потрапляє вода від дощів, улітку грунт за сильної спеки може нагрітися до температури 60°С, а за цих умов починається гідроліз гуми. В результаті з'являється горючий газ, який має властивість самозагоратися чи навіть вибухати.

У світі проблема утилізації зношених шин не менш актуальна, ніж в Україні. Так, у Сполучених Штатах звалища щороку «збагачуються» на 1,2 млн. тонн зношених автопокришок. Звісна річ, науковці всього світу б'ються над проблемою їх утилізації: адже шина легковика важить 30 кг, з них 3—4 кг — металевий корд. Саме через нього виникають проблеми: гуму майже неможливо відокремити від корду. Тому зношені шини практично не переробляють. А тим часом подрібнену гуму використовують як наповнювач у виробництві будівельних матеріалів, які стають легшими та теплоізолюючими; у виробництві тих самих шин, різних гідроізоляційних мастик; нарешті, за допомогою крекінгу з гуми отримують ряд органічних сполук для хімічної промисловості. Не можна не згадати ще один продукт утилізації шинної гуми — друкарську фарбу.

Кілька років тому двоє київських учених — Олександр Бедюк та Володимир Антоненко — розробили метод утилізації зношених автопокришок, який відрізняється від усього, що людство намагалося колись робити із шинами. Цей метод дає можливість сповна відокремити гуму від корду, який, до речі, перетворюється на порошок. Винахідники побудували дослідну установку, знайшли можливість закупити промислове обладнання. Але коштів не вистачило, і ось уже п'ятий рік вони шукають інвесторів. Причому не на порожньому місці: їхнє відкриття підтверджують провідні фахівці та цілі науково-дослідні колективи, про доцільність впровадження нової технології є висновок Мінекобезпеки. Її також внесено до планів фінансування Кабінетом міністрів на 1997—1998 роки. Хоча через відомі проблеми з бюджетом винахідники навряд чи дочекаються коштів від уряду.

Але найголовніше — на подрібнені в такий спосіб гуму та метал уже тепер є покупці. З постачанням сировиною, тобто шинами, проблем також не буде: усі (!) київські автопідприємства згодні їх постачати. Адже сховища переповнені...

Тут ми підходимо до нелогічностей чи навіть парадоксів, що керують вітчизняною економікою. Річ у тому, що сучасні підприємці України «виховані» на «швидких» грошах, тобто на контрактах на кшталт «купи-продай», а вкладати кошти в технології вони не звикли. А в держави — нескінченні проблеми з бюджетом...

Юрій САМОЙЛОВ.

Експеримент

Гроші замовників працюють і перемагають

НЕ НАРІКАТИ на те, що живеш у час перемін, не ігнорувати найменший шанс розпочати нову перспективну справу, не кивати на інших — головні принципи, яких дотримується президент акціонерного товариства «ТІС» Мирослав ЗАВОЙКО.

... Так було і з будівництвом. Тоді, а минуло вже кілька років, за спорудження житла у Львові, крім державних організацій, не брався ніхто. Проте він вирішив, що це його. Ризикував? Мабуть! Тим паче, більш обережні радили: «Від добра добра не шукають». А справу, на той час, мав надійну та прибуткову: купував великим оптом товари широкого вжитку, продукти харчування в інших країнах і продавав в Україні. Робив «швидкі гроші», як, зрештою, і більшість тоді. До «радників» і цього разу не прислухався. Хоч і усвідомлював: у новій справі прибутки з'являться нескоро.

Нині АТ «ТІС» — авторитетна організація. Є тут своє будівельне управління: висококваліфіковані інженерно-технічні кадри, будівельники усіх спеціальностей (понад 70 чоловік), десятки ефективних механізмів.

Цей мобільний колектив працює значно продуктивніше, ніж державні будівельні «монстри». І контроль якості робіт здійснювати простіше, мінімальну зарплату тримати на рівні ста доларів — реальніше. Тож не дивно, що більшість спеціалістів заявляють про те, що пов'язали своє життя з фірмою надовго.

Зростаючій якості будівництва сприяє та обставина, що «ТІС» став співвласником однієї з автоколонок у Львові і деревообробного комбінату в Червонограді. Це дасть можливість виготовляти кращі будівельні матеріали і повністю забезпечити належну ефективність перевезень, менше залежати від підприємств будівельної індустрії.

АТ «ТІС» будує житло чи не за найнижчими у Львові цінами. Обмежень для замовника житлоплощі, розташування кімнат, їх оздоблення (комусь подобаються шпалери, а хтось хоче малярку), немає ніяких.

Які ж умови оплати спорудження житла? Замовники спочатку вносять лише 50 відсотків від вартості всієї квартири. А потім, у процесі робіт, — по 5 відсотків щомісячно. І виплачують усю суму до завершення будівництва.

Сьогодні два будинки в житловому масиві Сихів уже забудовані, облаштовані. Причому є тут навіть «люксівські» двох'ярусні помешкання загальною площею понад 140 квадратних метрів. У кожному з них сауна, спеціальні баки-накопичувачі з автономним підігрівом води. Третій будинок, що по вулиці 700-річчя Львова, — в стадії завершення.

Розпочинаються підготовчі роботи для спорудження ще одного п'ятиповерхового цегляного будинку в Сихові. Це для багатьох львів'ян реальний шанс побудувати собі сучасну квартиру. Тим паче, що термін будівництва, зазвичай, не перевищує одного року.

І ще один важливий момент. Вкладаючи таким чином гроші, люди можуть бути спокійні за них. Ніякі катаклізми, у тому числі й фінансові, на них не вплинуть. Для вкладників вартість одного квадратного метра площі залишиться сталою. За будь-яких обставин «ТІС» не вимагатиме від своїх клієнтів, після чергового інфляційного спалаху, доплати, як це роблять інші фірми. Яким саме чином «ТІС» забезпечує таку стабільність? Кошти, довірені фірмі, не повністю вкладають в будівництво. Частина використовується на комерційну діяльність, яка, зрозуміло, приносить прибуток. Ними і послуговуються як своєрідним інфляційним гарантом.

Віктор ПАЛИНСЬКИЙ.

Інвестиції

Волинські макаронники

ПЕРШУ ПРОБНУ партію макаронних виробів випущено в Луцьку на новій макаронній фабриці, власником якої є молодий бізнесмен зі Швейцарії Даніел Шмід. За сприяння мера міста Антона Кривицького, півроку тому пан Шмід організував у Луцьку приватне підприємство, вклавши в нього майже 14 мільйонів доларів США. Нині — це найбільша іноземна інвестиція на Волині.

Даніел Шмід купив колишній овочевий холодильник, розміщений на околиці Луцька, і організував приватну фірму «Боніта». Директором призначив молодого майора запасу Юрія Хвороста. Той запросив на роботу ще кількох колишніх військових — своїх друзів, а сам подався до Швейцарії вчитися новій справі.

— Після навчання привіз у Луцьк дві німецькі технологічні лінії з виготовлення макаронів сорока п'яти найменувань, — каже Юрій Хворост. — Одна з них призначена для випуску лише спагетті — 14 тонн на добу. У зміну працює два оператори, є своя котельня, спеціальний борошновоз.

Зерно для виробництва борошна потрібне тільки твердих сортів, а тому возитимуть його з півдня України. За технологією лише 10 відсотків борошна з переробленої тонни зерна годиться для макаронів. Бо, як сказав Юрій Миколайович, їхні макарони відповідатимуть міжнародним стандартам і не

поступатимуться за якістю найкращим італійським.

— У перспективі плануємо встановити ще три додаткові лінії, щоб випускати на добу не менше 100 тонн макаронних виробів, — поділився планами Юрій Хворост. — Наситивши високоякісними макаронами ринок України, будемо продавати й іншим.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

Підполковник — на службі, генерал — на ринку

Комерційне підприємство «Командор», яке заявило про себе на Каховщині, складається виключно з колишніх військовослужбовців. Серед них чимало старших офіцерів різних родів військ.

«Командор» відкрив магазини, де можна купити свіжі продукти харчування, — від молока і хліба до вишуканих делікатесів вітчизняного й зарубіжного виробництва. Ціни нижчі, ніж у будь-якій торговельній точці району. Це пов'язано з тим, що військовослужбовці й досі дорожать честю офіцера, далекі від комерційних вивертів, що зустрічаються у торгівлі нинішньої пори. Завдяки цьому створено 25 нових робочих місць, причому перевага при прийомі на роботу віддається членам сімей колишніх воїнів. Уміло керує підприємством підполковник Олександр Ілляшенко. «Командор» — фактично єдиний, хто надає широкий спектр послуг сім'ям військових. Проте один у полі не воїн.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

Лікнеп для підприємливих «чайників»

З чого почати!

РОЗПОВЗАЮТЬСЯ чутки про перепони чиновників під час реєстрації нових підприємств. Скільки часу треба затратити, скільки хабарів дати, поки відкриєш власну справу. Ці питання я пішов з'ясовувати до реєстраційної палати Кіровоградського міськвиконкому.

Біля дверей — з десяток підприємців переважно, як не дивно, жіночої статі. Цікавлюся, чи важко зареєструватися, розпочати нову справу.

—Та що ви, зовсім неважко, — відповідає жіночка. —Нині реєструють геть в один момент. Це підтвердила виконуюча обов'язки керуючого реєстраційною палатою Тетяна Білоусова:

—Раніше, справді, було довше: реєстрація здійснювалася за місяць, а тепер за п'ять днів. Підприємства діляться на два види. Мале приватне, якщо один власник, а для двох і більше є багато організаційних форм: акціонерне товариство, товариство з обмеженою та додатковою відповідальністю або з повною. Їх створюють на підставі установчого договору і статуту. До речі, установчий договір стосується лише тих підприємств, котрі одержують статус юридичної особи. Для приватного підприємця досить статуту. Ще треба документ, який засвідчує сплату реєстраційного збору. Для акціонерного товариства та спільного з іноземними інвесторами підприємства він становить 10 неоподатковуваних мінімумів, для товариства з обмеженою відповідальністю — 6, всі інші форми — 5.

Але реєстраційним збором платежі не обмежуються. Якщо приватному підприємцю, власнику малого підприємства, статутний фонд не потрібний (він може починати без гривні в кишені), то вже колективним приватникам, засновникам товариства з обмеженою відповідальністю, треба мати в мінімальному статутному фонді 9375 гривень, а для акціонерного товариства — вдвічі більше.

Далі готуйте грошенята: статистичному управлінню — за присвоєння коду вашому підприємству, банку — за відкриття розрахункового рахунку, міліції — за дозвіл на виготовлення печатки. За це виготовлення вже не міліції, а друкарні чи якійсь приватній фірмі доведеться заплатити. І це не хабарі, а все офіційно. Одначе поневіряння майбутнього підприємця реєстрацією не закінчуються, вони лише починаються. Після того, як його «рекетнула» держава, змусивши викласти чималеньку суму, підкрадається рекет кримінальний. Даючи зрозуміти, що без його захисту просто не вижити: потрібен «дах», звісно, регулярно оплачуваний.

Не злякалися? Тоді ще отримайте ліцензію і приступайте до справи. Хоча з шести тисяч зареєстрованих у Кіровограді підприємств звітує про свою діяльність лише третина. Інші діяльність призупинили, чекаючи кращих часів або перереєстровуються, змінюючи назву, склад засновників, роблячи доповнення до вже продекларованих видів діяльності. Одне слово, шукають шляхи, щоб вижити. І все ж, незважаючи на складну ситуацію з провадженням підприємницької діяльності, щодня десяток сміливців приходять до реєстраційної палати.

Тетяна Віталіївна, хитрувато усміхнувшись, спитала: «Ось тепер ви про все дізналися, може, й самі спробуєте відкрити власне підприємство?»

Я ввічливо подякував і заперечливо похитав головою.

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.

В номер

● *Київ*

Не маршем єдиним

У Національній опері України відбувся ювілейний концерт, присвячений 5 річниці Окремого зразково-показового оркестру Національної гвардії України. Заснований на початку 1992 року, він розпочав свою роботу з підготовки Державного гімну України. Нині колектив, який очолює його засновник, народний артист України, полковник гвардії Анатолій Молотай, виступає на урядових заходах, зустрічах, концертах перед військовослужбовцями, отримує запрошення на міжнародні конкурси та фестивалі. Адже музикантам-гвардійцям під силу не лише традиційні військові марші, а й вітчизняна та зарубіжна класика.

● *Сімферополь*

Курортний сезон, на старт!

Національний дитячий курорт України розкрив обійми відпочивальникам триденним святом, де верховодили Нептун і голова міськради Андрій Даниленко. Зауваживши, що санаторно-курортні заклади нині здатні прийняти одночасно понад 40 тис. громадян (з них —70% дітей), він наголосив: «Навчання "СІ-Бриз-97" аж ніяк не можуть вплинути на здоров'я, спокій та екологію. Адже їх провадитимуть за 50 кілометрів від берега, у замкнутій акваторії лише добу».

● *Луганськ*

Ноги в руки — і нагору

Традиційною неурочистою ходою вгору і вниз сходами відзначили мешканці луганських висотних будинків такий ось «ювілей» — місяць тому в обласному центрі відключили всі ліфти. Близько 90 відсотків працівників підприємства «Луганськліфт» подали заяви про звільнення з роботи, протестуючи проти більш як півторарічної затримки заробітної плати. В управлінні житлового господарства міськвиконкому бачать єдиний вихід — введення окремої плати за ліфт як комунальну послугу.

● *Кривий Ріг*

Ціна недбалості — смерть

43 дитини, що народилися в пологовому будинку № 2 Кривого Рогу, довелося одразу переводити до інших лікарень.

Під час обстеження в однієї з акушерок виявлено парагрип. Унаслідок одне немовля померло, шестеро у важкому стані.

● *Житомир*

Конституція — тема невичерпна

Текст Основного Закону України, а також 15 статей-коментарів до нього, підготовлених місцевими науковцями і практиками, ввійшли до книги «Жити, працювати і творити за Конституцією України». Презентація збірки, виданої тритисячним тиражем, відбулася на обласній науково-практичній конференції з питань запровадження положень Конституції України.

● *Луцьк*

Здоров'я там, де живе Карлсон

Представництво Дитячої скандинавської місії, що в Луцьку, планує в липні цього року оздоровити у Швеції і Данії 116 малюків, які постраждали від аварії на ЧАЕС. Майже всі витрати на перебування дітей у Скандинавії місія бере на себе. Але не лише такі прояви турботи про дітей Волині. Облдержадміністрація з позабюджетного фонду для нинішніх випускників-сиріт і тих, хто залишився без батьківської опіки, виділила 14000 гривень. За рахунок благодійницьких коштів обласний дитячий фонд закупить для цих дітей святковий одяг і взуття для випускного балу.

Досвід

Як викручуватися, коли ти власник?

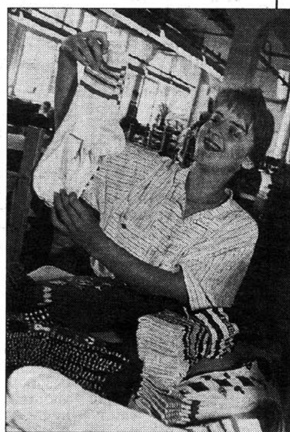
Т*РИДЦЯТЬ три роки тому Борис Кузьмінський прийшов на Житомирську панчішну фабрику помічником майстра. Тоді гадки не мав, що через деякий час очолить підприємство. Сьогодні завдяки його зусиллям тут першими в Житомирі зрозуміли, що таке акції та дивіденди.*

Панчішна фабрика на акціонерне товариство закритого типу перетворилася ще 1992 року. Щоправда, через це працівникам ЗАТ «Україна» згодом довелося ламати голови, куди вкласти свої приватизаційні майнові сертифікати. Адже власне підприємство вони викупили не за умовні папірці, а за свої кровні гроші ще тоді, коли слова «ваучер» ніхто й не чув. А 1993 року придбати цінні папери підприємства можна було, тільки записавшись у чергу.

Раніше за інших здобули повну самостійність і зрозуміли нехитру істину: «став власником —викручуйся». Раніше частка житомирських панчішників у загальному випуску продукції цієї галузі в Україні становила 15 відсотків. А тепер кожен третій виріб —житомирський. Донедавна лише одна ця фабрика випускала за рік 70 мільйонів пар панчішно-шкарпеткових виробів. Нині українські підприємства цього профілю, разом узяті, виробляють значно менше. Тому ЗАТ узяло курс на активне співробітництво з іноземними фірмами, здатними забезпечити виробництво передовими технологіями, сучасним устаткуванням, високоякісною сировиною. Житомирські панчішники їздили до Німеччини вчитися працювати на тамтешніх підприємствах. Тепер в акціонерному товаристві є дільниці, куди сторонніх узагалі не пускають, оберігаючи свої «ноу-хау». Кожний шостий виріб експортують у далеке зарубіжжя.

У колективному договорі є цікавий пункт, який дає змогу на одному обладнанні працювати двом робітникам — по черзі, по тижню. Вірять, що безгрошів'я в потенційних покупців триватиме не вічно, тож треба і виробництво оновлювати, і кадри зберігати.

Підприємство відкрило вже близько двох десятків фірмових магазинів у різних містах. А відділ збуту має справу не з 50 оптовими покупцями, як колись, а з трьома тисячами. Серед них так звані «мішочники», дрібні підприємці, які реалізують тисячу, а хто й десять тисяч пар на місяць. Вони, до речі, як найчутливіші барометри ринку стверджують, що попит на турецькі вироби падає, бо люди зрозуміли, що то речі, по суті, одноразового вжитку.

Підприємство оперативно освоїло випуск модних на Заході жіночих колгот. Спочатку вони не користувалися попитом, але потім їх швидко розібрали. Тож, якщо підприємство оперативніше за покупців реагує на новації в моді, це щось та означає.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Фото Володимира ГОНТАРА.

Спонсор лотереї «ГУ»-97

НАЙКРАЩА РИБА — КОВБАСА

Якби той, хто придумав цей жартівливий вислів, знав про існування м'ясокомбінату державного підприємства нафтопроводу «Дружба», він сказав би інакше: «Найкраща риба — ковбаса Плосківського м'ясокомбінату».

Саме у мальовничому селі Плоска неподалік від Острога посеред поля виросло це невелике підприємство. З гарним оформленням, із завжди дбайливо прибраним подвір'ям, за яким починаються овочеві грядки.

Це не той м'ясокомбінат, куди незвиклій людині влітку без протигаза і не потикайся. Це сучасне підприємство, де в цехах — стерильна чистота і нема бодай найменшого неприємного запаху. На варті чистоти і якості продукції стоїть чудово оснащена лабораторія. Фіни, у яких закуплено устаткування і технологію, знаються на м'ясопереробці.

Колектив, очолюваний енергійним і діловим спеціалістом Євгеном Руденком, над усе дбає про високу марку свого підприємства. А тому ковбаси — «Московська», «Мисливська», «Одеська», «Дрогобицька», «Молочна», «Лікарська», м'ясні консерви, копчені делікатеси не залежуються у магазинах. Знають плосківську м'ясопродукцію і за межами Рівненщини.

Сергій МЕЛЬНИЧУК.

Рівненська область.

На знімку: смачну високоякісну продукцію пропонує продавець Тетяна Михалюк.

Фото Миколи КОЛОДЯЖНОГО.

Проблема

«Укргаз» не рекомендує

Ч*ОМУ державна акціонерна холдингова компанія «Укргаз» не рекомендує використовувати газові лічильники вітчизняного виробництва? Польським, французьким, корейським, китайським — зелена вулиця, а своїм?..*

Директор Ямпільського приладобудівного заводу Валерій Кожухар звернувся до керівництва ВАТ «Вінниціягаз» з пропозицією укласти угоду на постачання газових лічильників двох модифікацій РЛ-4 і РЛ-6. Вони пройшли випробування у центрі стандартизації, метрології та сертифікації приладів обліку газу. Причому випробування проводились за безпосередньої участі представників «Укргазу». На сертифікаті, принаймні, є підпис головного метролога «Укргазу» Михайла Медведєва. Після чого ямпільські лічильники було внесено до державного реєстру і рекомендовано для впровадження у виробництво.

Вони, на думку спеціалістів, компактні, за габаритами значно менші, ніж ті, що їх виготовляють у Польщі. І вартість не вища.

Однак реакція на таку пропозицію у ВАТ «Вінниціягаз» була досить дивна: «Укргаз» дав вказівку утримуватись від монтажу вітчизняних лічильників обліку газу...»

Виготовленням таких приладів у нашій державі займається асоціація «Приладгаз», до складу якої входить п'ять підприємств. Тільки на згаданому Ямпільському накопичилось більш як дві тисячі лічильників. Нині їх випуск призупинено — для чого працювати собі на збиток? А скільки на інших підприємствах їх лежить на складах?

Сподівань на те, що «Укргаз» підтримає підприємства, залишається, на жаль, дедалі менше. Після прийняття постанови Кабміну про призначення "Укргазу" єдиним замовником і покупцем систем та апаратури обліку газу чиновники, певно, ще активніше гнутимуть свою лінію. Принаймні, так вважає В. Кожухар, який разом з представниками асоціації не раз обивав пороги високих кабінетів у Києві, в тому числі і Кабміну, і Комітету ВР з питань розвитку паливно-енергетичного комплексу. Єдине, чого вдалося досягти, — «Укргаз» призначив... повторні випробування лічильників. Що вони дали? На сертифікаті чорним по білому знову записано: газові побутові лічильники Ямпільського приладобудівного заводу відповідають вимогам Держстандарту і рекомендовані для впровадження у виробництво.

Тим часом у квартирах встановлюють польські, французькі, корейські і навіть китайські прилади. Одночасно, кажуть, вибивають кредити для придбання нових партій лічильників. Зарубіжних, звичайно. І чим вони так припали до душі?

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Вітчизняний стиль

І меблям потрібні сорочки

До позитивних зрушень привела реструктуризація Хустського лісокомбінату на Закарпатті. Зокрема, почала набирати обертів фанерна фабрика, що вже другий рік працює на самостійних засадах. Її директор Марія Хаван налагодила зв'язки із зарубіжними партнерами й одержала від них вигідні замовлення. Плідно співпрацює підприємство і зі швейцарською фірмою «Лінгформ», для якої виготовляє облицювальні сорочки для майбутніх меблевих наборів. Охоче беруть ці заготовки й польські меблярі.

Маючи пакет замовлень, підприємство перейшло на двозмінну роботу. Та ще й завантажило роботою сусідів — Іршавський лісокомбінат, звідки бере сировину.

Василь БАБУХ.

Чернівецька область.

Нові видання

ГОДІ БЛУКАТИ МАНІВЦЯМИ

Особливо тим, хто за кермом. Адже з'явився дороговказ з урахуванням усіх перейменованих населених пунктів — «Атлас автомобільних шляхів України». Це перший докладний атлас такого типу, виданий в Україні. Територію держави тут представлено не за адмінподілом, як в аналогічних виданнях, а послідовно з півночі на південь, із заходу на схід. Окремо подано план кожної області з магістральними і місцевого значення шляхами, схеми транспортних розв'язок міст. Доповнює зміст атласу інформація про об'єкти обслуговування, автомобільні пункти пропуску через державний кордон України, а також карта магістральних автошляхів Європи. Київське НВП «Картографія» почало упорядковувати атлас з 1993 року.

Оксана СОЛОМЧЕНКО.

Пахне літо чебрецем і м'ятою

І тепле озеро Пісочне ластиться до ніг

У ***МАЛЬОВНИЧОМУ куточку нашої країни, де пнуться до неба предковічні ліси і трави, на березі озера Пісочне, знайшов притулок Волинський міжгосподарський санаторій «Лісова пісня». Цей оздоровчий заклад нічим не поступається знаменитим здравницям Криму чи Кавказу. Тут винятково чисте повітря, джерельна вода, золотий пісок, а навколишній ліс — казково багатий на ягоди та гриби. У радіусі ста кілометрів немає довкола жодного промислового підприємства.***

—Розташовані в суцільному лісовому масиві, на відстані десяти кілометрів від Білорусі й Польщі, —почав розмову головний лікар санаторію «Лісова пісня» Микола Іванович Шидловський. — Це район знаменитих Шацьких озер. За кілька кілометрів від нас найбільше озеро України Світязь. А озеро Пісочне — одне з найчистіших на Волині. Його воду, багату на срібло, використовуємо і для харчових потреб, і для лікування. Дехто з відпочивальників везуть нашу воду навіть додому.

—Миколо Івановичу, кожен санаторій має свій лікувальний напрям, у чомусь спеціалізується. А чим славиться санаторій «Лісова пісня»?

—Передусім, ми широко використовуємо фітотерапію. Природа Волинського Полісся багата на дикорослі трави, ягоди, гриби.... Слава Богу, зону Шацьких озер обминуло Чорнобильське лихо. Я розумію: до фітотерапії різне ставлення у медиків. Хтось — схвалює, дехто — критично оцінює. Я переконаний, що можливості фітотерапії дуже великі. Але застосування лікарських рослин лише тоді має позитивний наслідок, коли вони призначені лікарем. Тобто спеціалістом. Тому в нас навіть заготівлею лікарських рослин займаються лікарі. Для лікування застосовуємо майже сто місцевих лікарських рослин. Нашими фахівцями розроблена і запроваджується в практику комплексна терапія щодо виведення з організму радіонуклідів.

—Хочете сказати, що фітотерапія допомагає людям позбутися тих чи інших хвороб?

—Я в тому переконаний. Ось поміркуйте самі. Щороку фахівці нашого санаторію на території Шацького національного природного парку заготовляють понад шість тонн лікарських трав. Ми створили спеціальний фітобар, де пропонуємо відпочивальникам 16 видів екологічно чистого чаю, настояного на травах. Сюди входять липовий цвіт, чебрець, м'ята, звіробій, корінь валеріани, меліса, багно болотяне... Тільки в «Лісовій пісні» можна прийняти чебрецеві, меліссові, валеріанові, вівсяні, із цвіту гречки та конюшини ванни. Повірте, людина після кількох таких ванн наче на світ народжується.

Поділюся ще одним секретом. Ви пробували коли-небудь наливку із чорниць, шипшини, м'яти чи кропу? Не доводилось? А ми виготовляємо — лікарі рекомендують такі наливочки деяким хворим. Є в нас і своя пасіка, мед використовуємо для інгаляцій. Чим це погано?! Торік, приміром, благотворну дію фітотерапії відчули на собі понад сім тисяч чоловік. Знаєте, якщо раніше майже 80 відсотків пацієнтів у санаторії приймали медикаменти, то нині — лише 12 відсотків. Особливо добрі результати від цього лікування отримують у нас хворі з серцево-судинною патологією, із захворюванням шлунково-кишкового тракту, дихальної системи, хворі, в організмі яких порушено обмін речовин.

—Ми розмовляли з деякими пацієнтами «Лісової пісні», і всі вони схвально відгукуються про оздоровчі методи лікування в санаторії. До вподоби їм і самобутність кухні, різноманітні страви. Як вам це вдається? Маєте спеціальне фінансування?

—Щодо фінансування, то, як у всіх, — бракує коштів. Але у нас багата навколишня земля, незбагненно щедрі ліси. Маємо власний сад. Компоти із сухофруктів — увесь рік. Заготовляємо ягоди чорниці, журавлини... Ожини в нас — видимо-невидимо, грибів — лише не лінуйся нагинатися! Люди, котрі працюють у санаторії, — місцеві. Страви готують, як для себе. Якщо борщ, то в ньому є все те, що має бути в цій страві, якщо котлета — то із м'яса. Поліщуки — люди роботящі. І тямущі від природи. Та ніякий заморський напій не можна порівняти з морсами, виготовленими з ожини, журавлини, горобини чи чорниці. А в нас це входить у меню. Самотужки заготовляємо і консервуємо щороку 18—20 тонн березового соку. І подаємо щодня на стіл відпочивальникам. Та ще й настояний на м'яті, материнці, шипшині, лимоні. Два—три тижні поп'єте —й усі шлаки з організму «втікають».

—Отже, живете без проблем...

—Проблем вистачає. Але навіщо вони вам? Це наші внутрішні справи, нам їх і вирішувати. Як уже не є, але всі працівники одержують зарплату, вчасно ремонтуємо приміщення, закуповуємо нове медичне устаткування. Оздоровлюємо людей і моршинською водою. І лазеротерапією... Все, як у солідних санаторіях. Є спортивні зали, клуб, бар, бібліотека, сауна, тенісний та більярдний зали, човнярська станція... За останні роки багато номерів ми перебудували для сімейного відпочинку. Кількість відпочивальників зменшилася, зате умови проживання істотно поліпшено. І ціни у нас порівняно з іншими санаторіями дешевші. Тому так багато дітей бачите у «Лісовій пісні».

—На території санаторію можна почути польську, російську, німецьку мови. Приймаєте іноземців?

—На нашу радість, санаторій відомий далеко за межами України. Торік, наприклад, у нас поправили своє здоров'я понад 100 поляків, 210 білорусів, понад 50 німців, 80 — росіян....

Відпочивають угорці, чехи, словаки... Мені приємно сказати, що за останні три роки в «Лісовій пісні» оздоровилися представники 17 країн світу. Особливо приваблює поліський край тих, хто полюбляє рибалити. Посидіти з вудочкою на березі мальовничого озера, назбирати в лісі цілющих ягід, наповнити кошик смачними грибами... Хіба це не здоров'я?

Розмову вели **Богдан БЕРЕКЕТА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.**

На знімку: консультує головний лікар «Лісової пісні» Микола Шидловський.

Спорт

Було свято для людей!

(Початок на 1-й стор.).

Усе було, як колись: заповнені майже по вінця трибуни київського стотисячника. І улюблені гравці: свої динамівські і московські — спартаківські. Такого радісного футбольного свята в Києві щось і не пригадую. Колишній гравець київського «Динамо», а нині владикавказької «Аланії», Ахрік Цвейба назвав його подією європейського рівня. «Таке могли організувати тільки добрі люди!»

У багатьох присутніх виблискували сльози в очах. І у гравців спостерігалося таке саме. Президент ФК «Динамо» (Київ) Григорій Суркіс схвильованим голосом вітав учасників гри. Було багато музики. А потім ще солодшою мелодією в десятках тисяч сердець відгукнувся великий футбол у виконанні видатних майстрів. Для багатьох з них це було символічне прощання з улюбленою грою.

«Динамо» (Україна, Київ)—«Спартак» (Росія, Москва). 3:1. Товариський матч команд зразка 1986—1988 років.

1:0 Дем'яненко, 36, 2:0 Бєланов, 46, 3:0 Бєланов, 66, 3:1 Гаврилов, 68.

«Динамо»: Михайлов, Безсонов, Балтача, Кузнецов, Дем'яненко, Рац, Михайличенко, Литовченко, Блохін, Шматоваленко, Буряк; на заміну виходили — Чанов, Заваров, Бєланов, Яремчук, Протасов, Євтушенко, Баль. Тренер — Валерій Лобановський.

«Спартак»: Черчесов, Сочнов, Поздняков, Хідіятуллін, Бубнов, Шавло, Сидоров, Пасулько, Гаврилов, Суслопаров, Родіонов; на заміну виходили — Папаєв, Єгорович, Морозов. Тренер — Микита Симонян.

Судді: Вадим Жук, Віктор Матюшев, Євген Серьожкін (Білорусь).

24 червня. Київ. НСК «Олімпійський». 20 градусів. 81 500 глядачів.

І не біда, що не всі учасники матчу здатні підтримувати високий темп. Але майстерність не випаровувалася, ні. Добрий вигляд мали спартаківці Шавло, Родіонов, Гаврилов. Технічним залишився Папаєв. Але кияни були ще ліпші. Після зустрічі Хідіятуллін сказав мені, що з цього складу киян можна утворити ансамбль, який міг би виграти і чемпіонат України, і російську першість.

То були цілком щирі слова. Адже багато колишніх динамівців ще не повісили бутси на цвяха. Яремчук —бронзовий призер останнього чемпіонату країни, Протасов успішно виступає в грецькій вищій лізі, Бєланов — граючий тренер маріупольського «Металурга», який увійшов до вищої ліги українського чемпіонату. Так, таке рішення позавчора прийняла ПФЛ. «Динамо-2» залишається в першій лізі.

Та й інші, як кажуть, ще дуже і дуже... А матч був справжній, без елементів шоу. Рахунок відкрив Дем'яненко, який підключився до атаки, зіграв гостро і потужно пробив. А в другому таймі казково зіграв Бєланов, який не втратив ані реактивної швидкості, ані бомбардирського відчуття.

Гол престижу гості забили досить ефектно. Гаврилов кинджальним ударом пробив після флангової передачі.

А потім було море подарунків, сердечних слів, спільне коло пошани під канонаду захоплених трибун, А я після цього взяв кілька інтерв'ю.

Йожеф Сабо, головний тренер збірної України:

— І свято, і футбол були найвищого гатунку. Хоча не сподівався, що прийде отаке море людей. Це зайве підтверджує, що коли за справу беруться солідні професіонали та ще й вкладають душу в неї, то й виходить отака свята світла і радісна подія.

Владислав Ващук, чемпіон України-97:

— Просто ошелешений від побаченого. Не міг навіть уявити, що таке можливе. Радий за Анатолія Васильовича Дем'яненка, який відкрив рахунок. Виходить, що ще у формі.

Вагіз Хідіятуллін, заслужений майстер спорту, віцечемпіон Європи-88:

— Не можу оговтатися. Досі клубок підкочується під горло. Такого ще в житті не бачив. Щоб отакий вал людської любові. Заради таких миттєвостей варто жити. Сьогодні ми позитивно зарядилися надовго. Шкодую, що інші спартаківці — Костянтин Іванович Бєсков, Федір Черенков, Ігор Шалімов, Олександр Мостовий та інші з різних поважних причин не прибули до столиці України. Побачать у відеозапису все це і обов'язково засумують. Свято було «божевільним». Тому всі ми щиро дякуємо Григорію Михайловичу Суркісу, друзям-динамівцям...

А тисячі вболівальників дякують футболові за те, що він дарує радість, мир і відчуття приязні. І дай, Боже, щоб так було завжди!

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: спільне фото на згадку.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У перерві зіркового матчу президент ФФУ Валерій Пустовойтенко вручив золоті медалі чемпіонам країни — футболістам і тренерам київського «Динамо». Нагороди отримали: Беженар, Белькевич, Ващук, Головко, Гусин, Дмитрулін, Калитвинцев, Кардаш, Косовський, Леоненко, Лужний, Максимов, Михайленко, Похлебаєв, Ребров, Хацкевич, Шевченко, Шкапенко, Шматоваленко, Шовковський, президент клубу Григорій Суркіс, тренери — Валерій Лобановський, Йожеф Сабо, Анатолій Пузач, Анатолій Дем'яненко, Валерій Зуєв, Михайло Михайлов.

Інформація про випуск акцій шостої емісії акціонерного комерційного банку «Причорномор'я»

1. Характеристика емітента

Акціонерний комерційний банк «Причорномор'я» (АКБ «Причорномор'я»), створено у м. Миколаєві як закрите акціонерне товариство, зареєстровано Національним банком України 21 квітня 1993 року, реєстраційний № 163. Перереєстрований НБУ як відкрите акціонерне товариство 20 червня 1994 року. 20 грудня 1995 року АКБ «Причорномор'я» переведено до м. Дніпропетровська. Місцезнаходження банку: Україна: 320005, Дніпропетровськ, пр. Гагаріна, 33.

АКБ «Причорномор'я» є кредитно-фінансовою установою, що входить до єдиної банківської системи України.

Кількість працівників становить 69 чоловік.

Вищим органом управління банком є загальні збори акціонерів. Загальне керівництво і контроль за діяльністю у період між зборами акціонерів здійснює рада банку, на яку, в тому числі, покладено контроль за здійсненням кредитних операцій банку.

Виконавчим органом банку є правління, яке керує його поточною роботою і несе за її результати повну відповідальність.

Голова правління Антонов Сергій Михайлович. Освіта вища. У попередній роботі до суду чи перебування під слідством за адміністративні порушення чи кримінальні злочини із зазначенням виду правопорушення чи злочину не притягувався. Стаж роботи у банківській системі за відповідним фахом 3 роки.

Головний бухгалтер Смольянінова Віра Олександрівна. Освіта вища. У попередній роботі до суду чи перебування під слідством за адміністративні порушення чи кримінальні злочини із зазначенням виду правопорушення чи злочину не притягувалася. Стаж роботи у банківській системі за відповідним фахом 2 роки 8 місяців.

Економічні нормативи, що їх встановлено Національним банком України, АКБ «Причорномор'я» жодного разу не порушував. Санкції органи державного управління, Державна податкова адміністрація, суд чи арбітражний суд до АКБ «Причорномор'я» не застосовували.

Зовнішній контроль фінансово-господарської діяльності банку здійснює Національний банк України і аудиторська фірма «Аналітик» (ліцензія Аудиторської палати України № 000030).

Банком проведено п'ять емісій акцій: перші чотири зареєстровано Міністерством фінансів України, п'ята —Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Попередні чотири емісії втратили чинність з моменту реєстрації п'ятої емісії. На час прийняття рішення про оголошення шостої емісії зареєстрований Національним банком України і повністю сплачений статутний фонд банку складає 3 200 000,00 гривень, що на цей час становить майже 1 500 000 ЕКЮ.

2. Ділова активність емітента

Основою фінансової політики АКБ «Причорномор'я» є забезпечення надійної та стабільної роботи банку шляхом вдосконалення традиційних і запровадження нових технологій банківських операцій, достеменна перевірка платоспроможності позичальників і надійності проектів, що кредитуються банком, постійне підвищення ліквідності активів шляхом їх диверсифікації, в тому числі інвестування коштів в облігації внутрішньої державної позики.

Банк постійно піклується про максимальну зручність клієнтів, з цією метою здійснюється прийом платіжних доручень і перерахування коштів протягом усього робочого дня, застосовується модемний зв'язок з клієнтами з допомогою системи «клієнт — банк», сертифікованої Національним банком України та інше. Крім звичайних банківських послуг (розрахунково-касове обслуговування клієнтів, кредитування, прийняття депозитних вкладів і таке інше), банк надає послуги, пов'язані з обігом цінних паперів, а саме: придбання за заявками клієнтів цінних паперів, у тому числі облігацій внутрішньої державної позики, консалтинг з питань формування портфеля цінних паперів, а також управління ним за угодою з клієнтом, випуск та розміщення цінних паперів клієнтів, ведення реєстру власників іменних цінних паперів, консалтинг з вексельних розрахунків.

Відповідно до статуту та ліцензії Національного банку України № 88 банк здійснює основні види банківської діяльності.

Також банк здійснює свою діяльність на підставі дозволу № 872 Міністерства фінансів України на здійснення діяльності з випуску та обігу цінних паперів та дозволу № 152-р Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку на право ведення реєстру власників іменних цінних паперів.

Баланс акціонерного комерційного банку «Причорномор'я»

(тис. грн.)

№ п/п АКТИВИ	Станом на 01.01.97 р.	Станом на 01.04.97 р.
1. Каса:	147,68	273,30
— у національній валюті	118,11	176,81
— в іноземній валюті	29,57	96,49
2. Кореспондентський рахунок в НБУ	1 006,90	930,37
3. Кореспондентські рахунки в інших банках:	1 521,45	1 287,69
— у національній валюті	0,00	0,00
— в іноземній валюті	1 521,45	1 287,69
4. Кредити, що надані банком:	2 094,80	3 823,53
— короткострокові	1 809,88	3 399,11
— довгострокові	0,00	3,66
— Кредити, надані банком у валюті	284,92	420,76
5. Міжбанківські кредити, надані	2 010,00	843,00
6. Цінні папери, паї, акції, придбані банком	61,25	701,80
7. Основні засоби і капіталовкладення	300,96	314,65
8. Дебітори банку	190,22	498,56
9. Інші активи:	714,56	537,87
10. Збитки	0,00	0,00
Всього активів	**8 047,82**	**9 210,77**

№ п/п ПАСИВИ	Станом на 01.01.97 р.	Станом на 01.04.97 р.
1. Статутний фонд	3 200,00	3 200,00
2. Резервний фонд	13,20	16,91
3. Страховий фонд	39,00	39,00
4. Інші фонди банку та кошти, прирівняні до них	309,99	324,06
5. Кореспондентські рахунки інших банків:	1 427,32	928,49
— у національній валюті	358,94	307,05
— в іноземній валюті	1 068,38	621,44
6. Розрахункові та поточні рахунки клієнтів у національній валюті	1 251,53	961,41
7. Депозитні рахунки юридичних осіб, валютні депозити	299,37	649,76
8. Вклади громадян	236,14	466,60
9. Кошти клієнтів в іноземній валюті	293,72	941,13
10. Міжбанківські кредити, отримані в інших банках	0,00	700,00
11. Кредитори банку	260,23	378,57
12. Інші пасиви:	336,00	478,36
13. Прибуток	381,32	126,48
Усього пасивів	**8 047,82**	**9 210,77**

Звіт про прибутки і збитки

станом на 01.01.97 р. (грн.)

№№ НАЙМЕНУВАННЯ ДОХОДІВ І ВИТРАТ БАНКУ	СУМА
1. ДОХОДИ БАНКУ	
1.1 Проценти отримані — всього	995 620,49
1.2 Доходи і комісія з наданих послуг	304 471,04
1.3 Доходи від операцій з цінними паперами	143 011,32
1.4 Відшкодування клієнтами поштових, телеграфних та інших витрат	
1.5 Доходи за інкасацією грошової виручки та перевезення цінностей	
1.6 Доходи від діяльності негоспрозрахункових підрозділів банку	
1.7 Доходи від операцій із золотом і дорогоцінними металами	
1.8 Доходи від операцій касового обслуговування Держбюджету	
1.9 Інші доходи	44 545,37
1.10 Рахунок № 969 (Штрафи, пені, неустойки одержані)	
1.11 Відкредитовані доходи, отримані від централізованих кредитних ресурсів	
Усього доходів	**1 487 648,22**
2. ВИТРАТИ БАНКУ	
2.1 Витрати банку	
2.1.1 Сплачені проценти — всього	514 152,94
2.1.2 Сплачена комісія з послуг клієнтам, банкам при корр. відносинах	116 005,14
2.1.3 Витрати на операції з цінними паперами	7 569,60
2.1.4 Поштово-телеграфні витрати на операції клієнтів	4 818,42
2.1.5 Витрати на операції із золотом і дорогоцінними металами	
2.1.6 Матеріальні витрати на розрахункове і касове обслуговування	3 098,34
2.1.7 Витрати на виготовлення, пересилку бланків, паперу та інше	2 236,90
2.1.8 Витрати на маркетинг і рекламу	4 175,88
2.1.9 Витрати банку на оплату послуг комп'ютерних центрів та інше	
2.1.10 Амортизаційні відрахування на повне відновлення	12 107,27
2.1.11 Витрати на капітальний ремонт основних засобів	
2.1.12 Витрати на виготовлення паперових грошей і монет	
2.1.13 Витрати на операції касового обслуговування Держбюджету	
2.1.14 Інші витрати	146 765,04
2.1.15 Рахунок № 979 (Штрафи, пені, неустойки сплачені)	
2.1.16 Віддебітовані проценти з кредитних ресурсів Ощадбанку, передані НБУ	
Всього витрат банку	**810 929,53**
2.2. Витрати на утримання підрозділів банку	
2.2.1 Витрати на утримання апарату управління —всього	185 063,59
2.2.2 Спецодяг	
2.2.3 Витрати на охорону	93 456,97
2.2.4 Спеціальні витрати	
2.2.5 Витрати на утримання службових легкових автомобілів	16 880,64
2.2.6 Витрати на утримання відомчої охорони	
2.2.7 Витрати на утримання служби інкасації	
2.2.8 Витрати на утримання негоспрозрахункових підрозділів банку	
2.2.9 Інші обов'язкові витрати та відрахування, передбачені законом	
Усього витрат на утримання підрозділів банку	**295 401,20**
УСЬОГО ВИТРАТ	**1 106 330,73**
3. ПРИБУТОК БАНКУ	**381 317,49**

Перевірку та складання звіту проведено аудиторською фірмою «Аналітик», яка здійснює діяльність на підставі ліцензії аудиторської палати України за № 000030 серії А. В.

3. Дані про емісію акцій

З метою підтримання високих темпів розвитку і розширення активних операцій банку загальними зборами акціонерів АКБ «Причорномор'я» прийнято рішення про збільшення статутного фонду до 11 000 000 гривень (5 124 тис. ЕКЮ) шляхом випуску акцій шостої емісії на загальну суму 7 800 000 гривень.

Банк випускає 1 560 000 простих іменних акцій серії А—V №№ 0000001—1560000 номінальною вартістю 5 (п'ять) гривень на загальну суму 7 800 000 гривень.

Передплата акцій починається не раніш, як за 10 днів після публікації інформації про випуск акцій. Розміщення акцій починається з 23.07.1997 року і триватиме три місяці. Якщо до закінчення зазначеного терміну передплатою буде охоплено весь випуск акцій, збори акціонерів можуть прийняти рішення про дострокове закінчення передплати. Акції розповсюджуються шляхом вільного продажу. Власниками акцій можуть бути юридичні особи і громадяни. Особи, які передплатили акції, повинні внести не пізніше терміну закінчення передплати не менше 30 відсотків номінальної вартості акцій. На підтвердження внеску банк видає тимчасові свідоцтва.

Форма випуску акцій — безпаперова. Акціонерові після повної сплати курсової вартості акцій видається оформлена у встановленому порядку виписка з реєстру.

Власники простих іменних акцій згідно з діючим законодавством мають право:

— брати участь в управлінні справами банку безпосередньо або через свого представника;

— брати участь у розподілі прибутку банку та одержувати його частку (дивіденди);

— вийти з числа акціонерів банку, продавши в установленому порядку свої акції самому банкові або третім особам;

— одержувати інформацію про діяльність банку.

4. Дані про попередні емісії

За час своєї діяльності банк здійснив 5 емісій акцій:

1 — 625 простих іменних акцій номінальною вартістю 1 000 000 крб. на суму 625 млн. крб., зареєстрована Міністерством фінансів України 22 жовтня 1993 року, реєстраційний № 206/1/93;

2 — 26 250 простих іменних акцій номінальною вартістю 100 000 крб. на суму 2 625 млн. крб., зареєстрована Міністерством фінансів України 23 червня 1994 року, реєстраційний № 247/1/94 (після реєстрації другої емісії свідоцтво № 206/1/93 від 22 жовтня 1993 року втратило силу, оскільки акції першої емісії було переоцінено і їхню вартість включено до суми другої емісії);

3 — 73 750 простих іменних акцій номінальною вартістю 100 000 крб. на суму 7 375 млн. крб., зареєстрована Міністерством фінансів України 05 жовтня 1994 року, реєстраційний № 376/1/94;

4 — 600 000 простих іменних акцій номінальною вартістю 100 000 крб. на суму 60 млрд. крб., зареєстрована Міністерством фінансів України 14 травня 1996 року, реєстраційний № 258/1/96;

5 — 640 000 простих іменних акцій номінальною вартістю 5 гривень на суму 3 200 000 гривень, зареєстрована Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку 13 травня 1996 року, реєстраційний № 467/1/97.

У зв'язку зі зміною номінальної вартості акцій, попередні чотири свідоцтва (№ 206/1/93; № 247/1/94; № 376/1/94; № 258/1/96;) втратили чинність.

Есі акції розміщено і сплачено повністю.

Керівні особи банку акцій не мають.

5. Фактори ризику

Можливими факторами ризику, що впливають на діяльність банку, є:

— негативні зміни загальноекономічного стану в Україні;

— підвищення ставок оподаткування комерційних банків;

— негативні зміни законодавства у сфері кредитів, фінансів і цінних паперів.

6. До відома акціонерів

Прості іменні акції дають право участі в управлінні банком та отримання дивідендів (частки прибутку).

Банк самостійно веде облік акціонерів і рух акцій. Акціонери на свій розсуд мають право продавати, дарувати, передавати у спадок акції, що їм належать з обов'язковою реєстрацією відчуження в банку.

Передплата на акції здійснюється за адресою: 320005, Дніпропетровськ, пр. Гагаріна, 33.

ОГОЛОШЕННЯ
про прийом до магістратури Київського національного економічного університету

Київський національний економічний університет згідно з державним замовленням Головдержслужби при Кабінеті міністрів України проводить прийом на навчання з підготовки магістрів державного управління за наступними освітньо-професійними програмами:

— економіка (денна та заочна форма навчання);

— адміністративний менеджмент (денна та заочна форми навчання).

На навчання за цими програмами приймають на конкурсній основі громадян України, які мають кваліфікацію спеціаліста (магістра) за напрямами професійного спрямування університету.

На денну форму навчання приймають осіб, які:

а) працюють в органах державної виконавчої влади, місцевого самоврядування та інших органах, на які поширюється дія Закону України «Про державну службу», мають стаж державної служби не менш як один рік, займають посади V—VII категорій, віком до 35 років — за угодою-направленням цих органів;

б) працюють на підприємствах, в установах і організаціях та зараховані до кадрового резерву для прийняття на державну службу, мають загальний трудовий стаж не менш як три роки після отримання кваліфікації спеціаліста (магістра), віком до 35 років — за угодою-направленням органів державної виконавчої влади, місцевого самоврядування чи інших органів, на які поширюється дія Закону України «Про державну службу»;

в) закінчили в поточному році вищий заклад освіти III або IV рівня акредитації, віком до 30 років — за рекомендацією державної екзаменаційної комісії та направленням вищого закладу освіти, в межах відведеної квоти.

На навчання за заочною формою приймають осіб, зазначених у пунктах «а» і «б», віком до 40 років.

Вступники подають такі документи: заяву, особовий листок з обліку кадрів, копію диплома про вищу освіту, автобіографію, медичну довідку за формою № 086-У, три фотокартки розміром 3x4 см; витяг з трудової книжки, засвідчений в установленому порядку; угоду-направлення органів державної влади або направлення вищого закладу освіти.

Конкурсний відбір вступників на навчання за програмами підготовки магістрів державного управління здійснюється на підставі складання вступних іспитів з основ держави і права, основ економіки та співбесіди.

Прийом документів здійснюється з 17 червня до 15 липня.

Вступні іспити та співбесіду проводять з 16 по 28 липня. Зарахування — до 3 серпня. Початок навчання: на денній формі — з 1 вересня 1997 року, на заочній формі — з 1 жовтня 1997 року.

Після закінчення магістратури випускники одержують диплом магістра державного управління.

З усіх питань прийому до магістратури КНЕУ звертатися в Центр магістерської підготовки за адресою:

Київ, 252057, проспект Перемоги, 54/1,

тел.: 446-19-39, 441-20-08.

До відома громадськості!

Державне відкрите акціонерне товариство «Вуглезбут» ДХК «Первомайськвугілля» звернулося до Національної Комісії з питань регулювання електроенергетики України з проханням про видачу ліцензії на здійснення підприємницької діяльності, пов'язаної з постачанням електричної енергії за нерегульованим тарифом на території України.

Поштова адреса: Україна, 349970, Первомайськ Луганської області, вул. Куйбушева, 18-А.

Телефон: (06455) 3-35-52, 3-38-93.

Факс: (06455) 3-36-86.

Інформація про другу емісію акцій ВАТ «Київстар»

Характеристика емітента

1. Повна назва товариства: відкрите акціонерне товариство «Київстар».

2. Місцезнаходження товариства: 252032, Україна, Київ, пр-т Червонозоряний, 51.

3. ВАТ «Київстар» (далі Товариство) було засновано 6 травня 1994 року, як закрите акціонерне товариство (свідоцтво про реєстрацію № 2986 від 6 травня 1994 року, видане Залізничною районною державною адміністрацією Києва) і в подальшому реорганізоване у відкрите акціонерне товариство (свідоцтво про реєстрацію № 21651144 від 17 січня 1995 року, видане виконавчим комітетом Залізничної районної ради народних депутатів Києва).

4. Посадові особи Товариства:

Президент Товариства — Литовченко І. В. (вища освіта, стаж роботи — 10 років);

Генеральний директор — Женжера В. Л. (вища освіта, стаж роботи — 25 років).

Чисельність службовців ВАТ «Київстар» — 25 чоловік.

5. Предметом діяльності Товариства є будівництво та технічне обслуговування мереж міжнародного, міжміського і місцевого телефонного зв'язку та надання відповідних послуг зв'язку.

6. Згідно з балансом ВАТ «Київстар» за станом на 1 січня 1997 року основні засоби товариства становили 34 800 (тридцять чотири тисячі вісімсот) гривень; грошові кошти, розрахунки та інші активи — 2 936 800 (два мільйони дев'ятсот тридцять шість тисяч вісімсот) гривень; статутний фонд сформований повністю в розмірі 915 000 (дев'ятсот п'ятнадцять тисяч) гривень; прибуток становив 400 (чотириста) гривень.

7. Відповідно до висновків аудитора за результатами аудиторської перевірки ВАТ «Київстар» за 1996 рік ведення бухгалтерського обліку у ВАТ «Київстар» відповідає Положенню про організацію бухгалтерського обліку та звітності в Україні. За станом на 1.01.1997 р. статутний фонд сформовано повністю. Розмір статутного фонду відповідає установчому договору і становить 915 000 (дев'ятсот п'ятнадцять тисяч) гривень, поділений на 10 000 (десять тисяч) простих акцій номінальною вартістю 91,5 гривні кожна. Внесок у статутний фонд здійснений у вигляді нематеріальних активів. Основні фонди ВАТ «Київстар» у вигляді офісної оргтехніки і меблів становлять 34 800 (тридцять чотири тисячі вісімсот) гривень. За перевіряємий період реалізація по основному виду діяльності відсутня. Прибуток за 1996 рік у розмірі 400 (чотириста) гривень отримано від позареалізаційних операцій.

8. Згідно з балансом ВАТ «Київстар» за станом на 1 квітня 1997 року основні засоби товариства становили 170 700 (сто сімдесят тисяч сімсот) гривень; грошові кошти, розрахунки та інші активи — 37 005 000 (тридцять сім мільйонів п'ять тисяч) гривень; розмір статутного фонду дорівнював 915 000 (дев'ятсот п'ятнадцяти тисячам) гривень; прибуток становив 2 800 (дві тисячі вісімсот) гривень.

9. Розмір статутного фонду Товариства на час заснування становив 915 000 (дев'ятсот п'ятнадцять тисяч) гривень.

Акціонери Товариства здійснили оплату номінальної вартості належних їм акцій у повному обсязі та відповідно до статуту Товариства прийняли рішення про збільшення розміру статутного фонду шляхом додаткового випуску акцій.

З урахуванням прийнятого надзвичайними загальними зборами акціонерів ВАТ «Київстар» та затвердженого протоколом № 14 від 21 березня 1997 року рішення про збільшення розміру статутного фонду шляхом додаткового випуску акцій розмір статутного фонду Товариства збільшиться на 16 470 (шістнадцять тисяч чотириста сімдесят) гривень і становитиме 931 470 (дев'ятсот тридцять одну тисячу чотириста сімдесят) гривень.

Відомості про емісію цінних паперів

10. Рішення про збільшення статутного фонду ВАТ «Київстар» шляхом додаткового випуску акцій було прийняте надзвичайними загальними зборами акціонерів товариства 21 березня 1977 року протокол № 14.

11. Метою використання фінансових ресурсів, які Товариство одержить в результаті додаткового випуску акцій, є збільшення розміру основних фондів Товариства з метою придбання телекомунікаційного обладнання для надання відповідних послуг у галузі мобільного зв'язку.

12. ВАТ «Київстар» прийняло рішення про додатковий випуск 180 простих іменних акцій номінальною вартістю 91 (дев'яносто одна) гривня 50 (п'ятдесят) копійок. Загальний розмір емісії становить 16 470 (шістнадцять тисяч чотириста сімдесят) гривень. Випуск акцій здійснюється в безпаперовій формі. Право власності на акції підтверджується сертифікатом на володіння акціями та випискою з реєстру власників іменних цінних паперів. Запланований курс продажу становить 91 500 (дев'яносто одна тисяча п'ятсот) гривень за одну просту іменну акцію.

Сертифікати на володіння акціями ВАТ «Київстар» випускатимуться серією 01СКС з номерами від 0000001 до 0000040.

13. Акція дає її власнику право голосу на загальних зборах акціонерів, а також право на одержання дивідендів за підсумками діяльності Товариства за звітний період. Дивіденди виплачуються один раз на рік за результатами фінансового року, за рахунок прибутку, що залишається в розпорядженні Товариства після сплати податку на прибуток, інших обов'язкових платежів та процентів за банківський кредит. Розподіл прибутку та розмір дивідендів визначають загальні збори акціонерів Товариства з прийняттям до уваги рекомендацій ради директорів Товариства.

Виплата дивідендів за акціями відбувається в терміни, визначені загальними зборами акціонерів Товариства, за адресою: Україна, 252110, Київ, Червонозоряний пр-т, 51, 2-й поверх.

14. Акціонери користуються переважним правом на придбання додатково випущених акцій.

Підписка на акції здійснюється з 7.07.1997 р. по 11.07.1997 р. за умови їх повної оплати в зазначений термін.

Продаж акцій здійснюватиметься за адресою Товариства: Україна, 252110, Київ, Червонозоряний пр-т, 51, 2-й поверх, з 9.00 до 18.00 (перерва — з 13.00 до 14.00).

15. У разі, якщо підписка на акції Товариства перевищує обсяг запланованої емісії, зайва підписка буде відхилятись, про що приймається відповідне рішення загальних зборів акціонерів Товариства. Відмова у підписці проводиться згідно з переліком передплатників з кінця переліку. При відмові загальними зборами акціонерів зайвої підписки внесені суми повертаються передплатникам протягом 30 днів з моменту прийняття рішення про відмову.

У разі, якщо після закінчення строку підписки не вдалося покрити підпискою певну частину запропонованих до продажу акцій Товариства, загальні збори акціонерів приймають рішення про зменшення статутного фонду Товариства відповідно до вартості акцій, не покритих підпискою. Акції, що не були покриті підпискою, анулюються згідно з рішенням загальних зборів акціонерів, про що робиться повідомлення до органу, що здійснив реєстрацію інформації про випуск цінних паперів.

16. Відступлення акцій можливо тільки після повної оплати їх номінальної вартості. При цьому до третьої особи переходять усі права та обов'язки, що належали акціонеру, який відступив акції. Акції можуть вільно передаватися між акціонерами та відчужуватися на користь третіх осіб.

17. Продаж чи будь-яке інше дозволене законом відчуження акцій, незалежно від їх вартості, здійснюється з додержанням наступних положень:

17.1. Акціонер, який відступає свої акції, інформує Товариство про ім'я та прізвище (фірмове найменування), адресу та громадянство (країну) осіб, які дали згоду на купівлю акцій, а також про кількість акцій, що він відступає.

17.2. Прийняття до складу акціонерів нового учасника затверджується на наступних загальних зборах акціонерів.

17.3. Перехід права власності на відчужені акції до нового акціонера реєструється шляхом внесення запису до реєстру власників іменних цінних паперів.

18. Перша емісія обсягом 10 000 (десять тисяч) простих іменних акцій номінальною вартістю 91,5 гривень на загальну суму 915 000 гривень була зареєстрована Міністерством фінансів України, свідоцтво про реєстрацію випуску цінних паперів № 303/1/95 від 14 серпня 1995 року. На цей момент акціонери ВАТ «Київстар» оплатили вартість належних їм акцій у повному обсязі.

19. Акціонерами ВАТ «Київстар» на данний момент є виключно юридичні особи. Керівні працівники ВАТ «Київстар» не володіють акціями Товариства.

20. Серед можливих факторів ризику в діяльності Товариства слід зазначити:

— нестабільність українського законодавства щодо режиму оподаткування та ліцензування окремих видів діяльності;

— конкуренція з боку існуючих на українському ринку монополістів в галузі надання послуг міжнародного та стільникового зв'язку;

— невиконання іноземними контрагентами своїх зобов'язань за зовнішньоторгівельними угодами;

— відмова стратегічних інвесторів від здійснення інвестицій у Товариство внаслідок нестабільності українського законодавства та надання мінімальних гарантій щодо захисту іноземних інвестицій.

Арбітражний суд Хмельницької області (280000, Хмельницький, майдан Незалежності, 1) порушив справи про банкрутство:

№ 223-Б-5 КСП «Ранок» (281550, Хмельницька область, Теофіпольський район, с. Борщівка; р/р 400303 в Теофіпольському АК АПБ «Україна», МФО 315212);

№ 224-Б/5 Лазучинської селянської спілки (281550, Хмельницька область, Теофіпольський район, с. В. Лазучин; р/р 400905 в Теофіпольському АК АПБ «Україна», МФО 315212);

№ 221-Б/5 селянської спілки «Перемога» (281550, Хмельницька область, Теофіпольський район, с. Колки; р/р 400620 в Теофіпольському АК АПБ «Україна», МФО 315212).

№ 225-Б/5 селянської спілки «Відродження» (281550, Хмельницька область, Теофіпольський район, с. Малий Лазучин; р/р 400824 в Теофіпольському АК АПБ «Україна», МФО 315212);

№ 123-Б/4 КСГП «Маяк» (Хмельницька область, Волочиський р-н, с. Чухолі; р/р 400238 в Волочиському АК АПБ «Україна», МФО 315041);

№ 122-Б/4 КСГП «Богданівське» (Хмельницька область, Волочиський район, с. Богдівка; р/р 400267 у Волочиському АК АПБ «Україна», МФО 315041).

Кредиторам, а також можливим санаторам подавати заяви з майновими вимогами до боржника в місячний термін з дня опублікування оголошення за адресою: 280000, Хмельницький, майдан Незалежності, 1, Арбітражний суд.

За листом читача

«Моя хата вітром обгороджена, небом укрита...»

***Ц**е рядки з сумного листа Надії Степанівни Холодняк з села Таганчі Канівського району, що на Черкащині. Історія літньої жінки схожа, на жаль, на чимало інших гірких уроків життя. «І все-таки, — пише вона, —нехай про неї прочитають читачі і прислухаються до застереження, особливо ті, хто на старості літ став перед важким вибором: як, з ким і де доживати свій вік... Хай моя біда попередить іншу...»*

Ось про що написала в своєму листі-сповіді Надія Степанівна. «У 1982 році померла моя старенька мати, а за кілька місяців (недарма в народі кажуть: одна біда йде, за собою другу веде) помер мій чоловік. Залишилася я одна в хаті, як палець. Дітей у нас не було, Бог не дав... Дуже тяжко переживала я свою самотність. І коли через два роки мене познайомили з одиноким чоловіком, ветераном війни з Корсунь-Шевченківського Савою Тимофійовичем Холодняком, я погодилася на його пропозицію ділити разом хліб і сіль, скільки ще нам написано на роду жити. На той час я мешкала в селі Таганчі Канівського району і навіть після реєстрації шлюбу не хотіла кидати рідної хати. Однак Сава Тимофійович переконав, що в райцентрі буде жити легше, і я погодилася на переїзд. Ми разом почали господарювати, допомагати одне одному, коли хто захворіє. І все-таки років чотири я не продавала своєї садиби у Таганчі, їздила туди, доглядала, щоб не запустіла хата. Поки не сталося зі мною велика біда. Після тяжкої операції я стала інвалідом другої групи і більше не могла доглядати своєї хати. Довелося її продати. Почав хворіти і Сава Тимофійович. Мені було дуже важко за ним ходити, я просила дітей, щоб хтось з них переїхав до батька жити. Однак ніхто на це не відгукнувся. Два сини і дочка жили далеко від рідного дому і повертатися назад не збиралися. Улітку 1996 року Сава Тимофійович раптово помер. Ліг спати і не встав. На похорони приїхали всі троє його дітей. Поховали батька. А через шість місяців я дізналася, що діти хочуть продавати батькову хату і за законом мені дістанеться лише одна четверта тієї старої хати. Тобто мене виганяють на вулицю. Бо що я можу купити на одну четверту?! Гроші за свою хату я поклала на ощадну книжку і їх вкрала держава. Правда, частину з них ми витратили з Савою Тимофійовичем на перекриття даху його хати. Пенсії одержую мізер та й ту носять вряди-годи.

Що мені робити? Де голову прихилити? Родини немає. Мені вже 70 років, 30 з них я чесно працювала, маю вищу сільськогосподарську освіту. Дванадцять років доглядала ветерана Великої Вітчизняної війни...

Вибралася я з його хати і знову переїхала до Таганчі. Добрі люди тимчасово дали маленький куток. Влітку приїде з Тюмені син Сави Тимофійовича і відбудеться розподіл спадщини.

Як далі жити — не знаю. Може, знайдуться чуйні люди і допоможуть мені — чи ділом, чи порадою. Моя адреса, де я нині тимчасово мешкаю: с. Таганча Канівського району Черкаської області. Шийко Олена Луківна (для Холодняк Надії Степанівни)».

Коментар головного спеціаліста відділу юридичного та з роботи зі зверненнями громадян секретаріату Черкаської облдержадміністрації Н. ГЕРАСИМЧУК:

Закон передбачає здійснення права спадкоємства за законом і за заповітом. У випадку, про який ідеться, Надія Степанівна Холодняк має право на спадщину за законом. Якби Сава Тимофійович залишив заповіт, то майно власника успадкувала б особа, зазначена в заповіті. У статті 529 розділу «Спадкове право» Цивільного права зазначається, що у разі спадкоємності першої черги є, в рівних частках, діти, дружина і батьки померлого. Однак, якщо в судовому порядку буде підтверджено те, що повнолітні діти злісно ухилялися від виконання покладених на них за законом обов'язків з утримання спадкодавця — вони не мають права стати спадкоємцями.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Це — цікаво

Говорять квіти

Мова квітів. Виявляється, мовою квітів можна висловити все чи майже все, не промовляючи жодного слова. Треба лише знати їхню символіку. Біла троянда свідчить про цнотливість, волошка — про ніжність і скромність, квітучий барвінок — про вічне кохання. З жоржинами чекають новин, з тюльпанами — освідчення в коханні. Білий бузок — це натяк на самотність, а листок папороті — на довір'я. Червоні садові маки можуть означати красу і молодість, а польові — людську нерозумність. Лілові квітки фіалки символізують тугу за померлими, а квітки інших кольорів — радість дитинства і весни.

Букет квітів. У букеті повинна бути непарна кількість квітів, переважно три-п'ять. Одну велику квітку дарують любителям екзотичних рослин, відповідно підбираючи сорт. Краще, якщо квіти в букеті однакові чи схожі між собою. Такий букет відзначається елегантністю і вишуканістю. Велика кількість квітів у букеті може підкреслювати винятковість події, а може і навпаки — відсутність скромності у того, хто їх дарує. Строкатість, букета — ознака поверховості людини, яка його підносить. Щоправда, букет польових чи лісових квіток, попри всю його строкатість, дорогий перш за все тим, що він нагадує щедрість рідної природи.

Надіслала **Наталка ВІЙТИШИНА.**

Львів.

— Фінінспектор зажадав, щоб у кожному ларку був касовий автомат.

Мал. Леоніда ТЕЛЯТНИКОВА.

А я роблю так

Якщо ви втомилися...

Влітку шкіра на ногах, особливо на п'ятах, стає дуже сухою, тріскається, часто аж до крові. А я роблю так: опускаю ноги в теплу воду, мию господарським милом, добре тру камінцем. Витираю досуха рушником, а потім змоченою в олії ваткою протираю всю ступню і між пальцями. Шкіра стає м'ягенькою і не тріскається. Можна змастити зволожуючим кремом.

Надіслала **Антоніна ПОЛІЩУК.**

Житомир.

Корисні поради

Чарівний прополіс

***Ц**ілюща дія продуктів бджільництва на наш організм різноманітна. Вони знешкоджують хвороботворні бактерії, віруси, грибок або їхні токсини, очищують організм від надлишку непотрібних речовин, надають тих, яких бракує, і нормалізують відхилення. Один з дивовижних продуктів бджільництва — прополіс. Він успішно витримав випробування часом.*

Прополіс — клейка запашна смолиста речовина, у готовому вигляді збирана бджолами з бруньок і молодого листя тополь, берези та інших дерев. Прополіс захищає бджолину сім'ю від вірусів та бактерій. Лікарський ефект його зумовлений різноманіттям речовин, що входять до його складу. Він має бактеріостатичну, бактерицидну, протигрибкову, противірусну і кровоспинну дію, заспокоює біль, стимулює регенерацію тканин. Прополіс сприяє підсиленню імунних реакцій організму. Його лікувальний ефект відзначають під час запальних процесів вуха, горла, носа, слизової оболонки рота, за дерматитів, лікування опіків, органів дихання і травлення, важкозагоєних ран, мозолів. Прополіс ефективний також під час лікування хронічних захворювань передміхурової залози. Є дані й про успішне застосування його як мазі при ерозіях шийки матки. Як аерозоль прополіс успішно застосовують для профілактики й лікування катарів верхніх дихальних шляхів, фарингітів, трахеїтів, хронічної пневмонії та бронхіальної астми у дітей та дорослих.

При виразці шлунку і дванадцятипалої кишки та хронічних гастритах можна використовувати 10% спиртову витяжку прополісу. Вживають по 10—15 крапель з водою або молоком тричі на день за годину до їжі протягом 20 днів. За потреби через 10—12 днів перерви курс лікування можна повторити. Такою витяжкою при захворюваннях слизової оболонки порожнини рота роблять три-чотири полоскання. Для цього беруть 10—15 крапель витяжки на столову ложку води або молока, прополіскують рота й ковтають. Це дає хороший ефект при стоматитах різної етіології, гінгівітах та інших ураженнях слизової оболонки рота.

Коли болять зуби, можна успішно використовувати 20% витяжку (на 100 г спирту 20 г прополісу). Після кількох закапувань піпеткою біль зникає.

Відомо, як важко лікувати хронічний фарингіт (запалення слизової оболонки глотки). Змазування слизової оболонки задньої стінки глотки 30% спиртовою витяжкою прополісу, змішаною з гліцерином у пропорції 1:2, дає хороші результати.

Під час лікування трофічних виразок, важкозагойних ран можна успішно використовувати 15% прополісну мазь. Також ефективна вона й під час лікування низки хвороб шкіри: гніздової плішивості, дерматитів, мікроспорії, піодермії, екземи, епідермофітії, себорейної екземи та ін.

Численні дослідження підтверджують нешкідливість лікування прополісом. Проте слід зазначити, у деяких людей може з'явитися підвищена чутливість до прополісу та його препаратів — певні алергійні реакції. У такому разі лікування слід припинити.

Микола ЯРЕМЧУК.

Долішнє Стрийського району Львівської області.

Запитуєте — відповідаємо

Не ламайте ноги, йдучи на роботу

Коли я їхав маршрутним таксобусом на роботу, сходячи з автобуса, спіткнувся і зламав ногу. Чи належить травма, отримана мною, до категорії виробничої?

Микола ГРУЗДЬ.

Київ.

У вашому випадку травма не належить до категорії виробничої.

Положенням про розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на підприємствах, в установах і організаціях (затверджене постановою Кабінету міністрів України від 10 серпня 1993 р. № 623) визначено, що на облік беруть нещасні випадки, які сталися, зокрема:

1) під час проїзду на роботу чи з роботи транспортом підприємства або сторонньої організації, що надала його за договором, а також у власному транспорті, який використовувався в інтересах виробництва;

2) у робочий час при прямуванні пішки, у громадському, власному транспортному засобі або засобі, що належить підприємству чи сторонній організації, з працівником, робота якого пов'язана з переміщенням між об'єктами обслуговування;

3) під час прямування пішки або в транспортному засобі до місця роботи чи назад за разовим завданням власника чи уповноваженого ним органу без оформлення посвідчення про відрядження.

Марина КОВАЛЬЧУК,

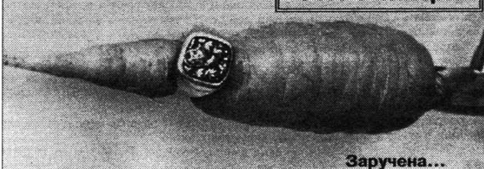
Народ скаже, як зав'яже

- Що вище на вежу, то дрібніші люди внизу.
- Товкти воду в ступі теж робота, якщо вона високооплачувана.
- Не вистелиш лиходійством стежку в рай — заведе у пекло.
- Темні фарби фону ретельно згущує, щоб самому виглядати світлішим.
- На благо народу старається: то воду каламутить, то палиці в спиці пхає.
- Нація без рідної мови, що людина без крові.
- Коли порожня бочка котиться — вуха заткнути хочеться.

Надіслав **Петро СКОРЕНОК.**

Конотоп Сумської області.

Фото з конверта

Заручена...

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.

252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

✆ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі і понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 280278.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311114.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.